

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

**Nagyveleg Község
Önkormányzat**

2025-2029

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk	8
Célok	9
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	10
1. Jogszabályi háttér bemutatása	10
2. Stratégiai környezet bemutatása	10
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	14
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	37
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	55
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	62
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	70
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi	
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	75
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	76
1. A HEP IT részletei	76
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	76
Jövőképünk	77
Az intézkedési területek részletes kifejtése <i>(kitöltése javasolt, opcionális)</i>	79
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	80
3. Megvalósítás	82
3.1 A megvalósítás előkészítése	82
3.2 A megvalósítás folyamata	82
3.3 Monitoring és visszacsatolás	85
3.4 Nyilvánosság	85
3.5 Kötelezettségek és felelősség	81
3.6 Érvényesülés, módosítás	86
4. Elfogadás módja és dátuma	87

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva** Nagyveleg Község Önkormányzat Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Nagyveleg a Vértes és a Bakony között, Mórtól 10 km-re nyugatra található 645 fő lakosságú település. Megközelítése Mór, illetve Bakonycsérnyé felől lehetséges.

Nagyveleg ősi honfoglalás kori település, első írásos emlékeket 1230-ból ismerjük. Egyike a legrégebbi községeknek. Nevét valószínűleg arról a Velek (Veluk) vezérről kapta, akiről Béla király névtelen jegyzője sokszor megemlékezik. Árpád vezér legnemesebb vitéze volt Velek.

Veleg névvel először 1230-ban találkozunk Csák Ugrin érsek öccse, Csák Miklós várainak visszakövetelése kapcsán. A következő írásos feljegyzés 1439-ben Erzsébet királyné iktatási parancsában olvasható.

1458-ban Hunyadi Mátyás megerősíti Ulászló levelei alapján a Rozgonyi örökösöket birtokukban, az erről szóló okiratban Nagy Veleghe neve is szerepel.

1498-ban a keresztetek elleni harcban a feljegyzett jobbágyok neve között szerepel Marton Pál, Vincze Balázs veleghe jobbágyok neve is.

1691-ben I. Lipót a kincstárra szállt csókakői uradalmat minden hozzátartozóival együtt báró Hochburg János fő hadiszállítónak adományozta. A török kivonulása után 40 családot hívtak ide, Trencsén megyei tótokat, Vas és Veszprém megyei magyarokat, megígérve számukra a szabad vallásgyakorlatot.

A nagyvelegi evangélikus egyház 1746-ban alakult hivatalosan, amikor is a most is álló templom épült. 87 családból állt, 2/3 rész magyar 1/3 rész tót nyelvezetű volt. 1859-ben még 584 magyar és 30 tót volt. A templom alapköve 1784. augusztus 4-én /II. József engedelmével/ lett lerakva és dec. 8-án lett felavatva.

1796-ban az egész falu leégett. 1796-ban engedélyezett országos gyűjtésből épült újjá a templom és az iskola, a tanító és lelkészlak.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

1800-as években a település földesura eladósodott, így került a Grünfeld család tulajdonába vétel útján.

Az 1848-49-es szabadságharcban Nagyveleg aktív szerepet játszott. A Megyei Bizottmány tagja lett Rajcsányi János evangélikus lelkész és Farkas Ádám bíró is. 67 nemzetőrt adott Veleg.

Az evangélikus gyülekezet elemi iskolát tartott fenn 1746-tól 1945-ig, ami az államosítás után általános iskolaként működött tovább.

A falu lakossága mindkét világháborút megszenvedte, a község is komoly harcok színtere volt. A hősi halottak emlékét márványtábla őrzi a templomban és a temetőben.

Nagyveleg igazi fejlődése az I. Világháború után indult meg.

A Grünfeld család cselédlakásokat építtetett, és mivel azok katolikus vallásúak voltak, felépíttette a vallásuknak megfelelő templomot.

Grünfeld Pál az uradalom mellett saját termékeinek feldolgozása érdekében szeszgyárat létesített, ami jól működött, többeknek munkát adva.

A II. Világháború idején szétrombolták a működő üzemet, felszerelését széthordták.

A ma is álló kastély berendezése szintén a háborús idők martalékává lett.

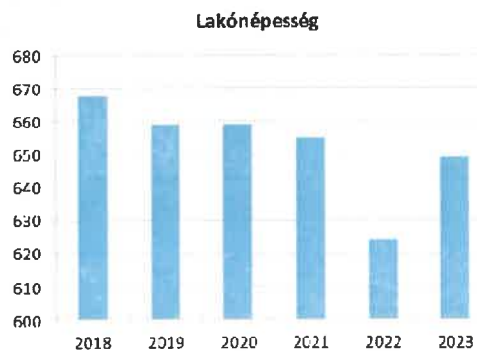
1948 a fordulat éve, az egyéni gazdálkodást a megalakuló kis tsz-ek váltották fel. Községünkben megalakult a "Szabadság" Tsz.

Az 50-es években sorban létesültek a környéken a bányák, pl. Balinkán, Pusztavámon, az ipari üzemek Mórton. Megkezdődött a lakosság munkába állása.

2007. január 1.-től Nagyveleg Község Önkormányzatával körjegyzőség lett létre hozva, majd a járási, közös önkormányzati hivatalok létrehozásával 2013. január 1-jétől Bakonycsernye – Balinka – Nagyveleg községekkel közös önkormányzati hivatalként működik tovább az önkormányzat.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2018	668	bázis év
2019	659	98,65%
2020	659	100,00%
2021	655	99,39%
2022	624	95,27%
2023	649	104,01%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

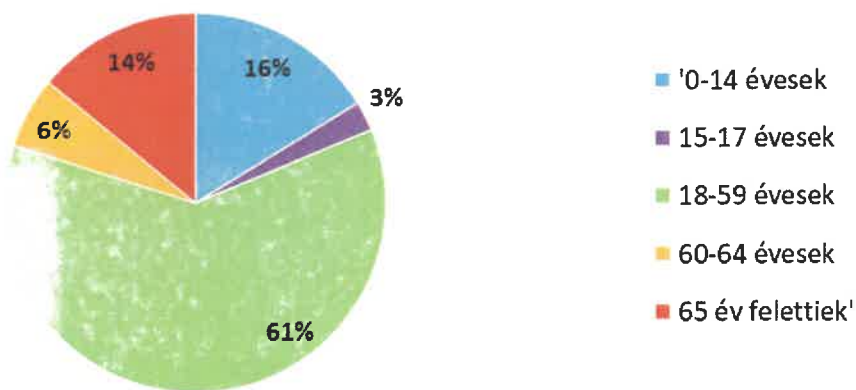

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2021)

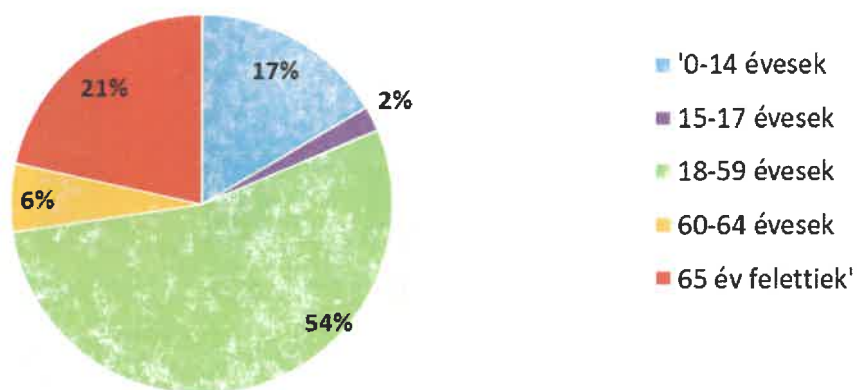
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	314	326	640	49,06%	50,94%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			17	2,66%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	51	54	105	7,97%	8,44%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	8	7	15	1,25%	1,09%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	192	176	368	30,00%	27,50%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	19	19	38	2,97%	2,97%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	44	70	114	6,88%	10,94%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

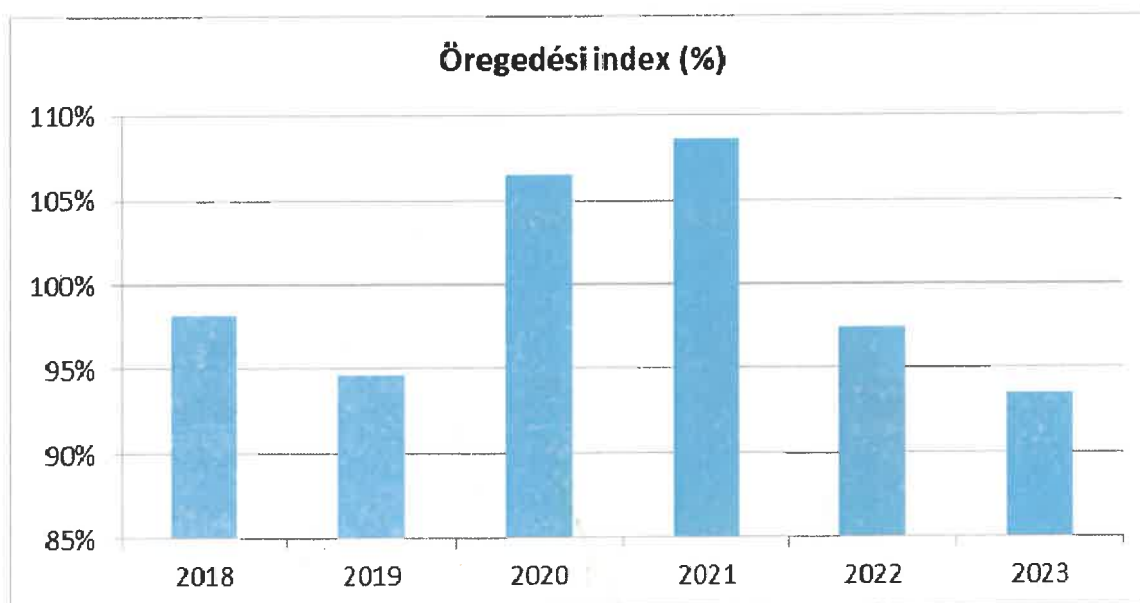

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2018	106	108	98,15%
2019	106	112	94,64%
2020	115	108	106,48%
2021	114	105	108,57%
2022	115	118	97,46%
2023	115	123	93,50%

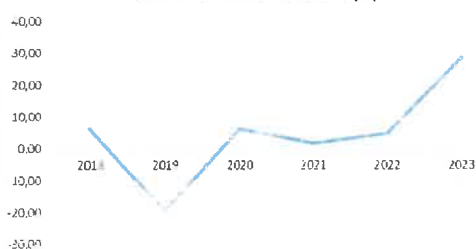
Forrás: TelR, KSH-TSTAR

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2018	6,04
2019	-19,59
2020	6,07
2021	1,52
2022	4,57
2023	28,28

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő)

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2018	10,57
2019	6,03
2020	-4,55
2021	-9,13
2022	-1,52
2023	1,57

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő)

Értékeink, küldetésünk

A település a '80-as években kezdett igazán fejlődni, melynek eredményei többek között a következők:

- 1982-ben kezdődött a konténeres hulladékszállítás.
- 1987-ben elkészült a község vezetékes ivóvízhálózata.
- 1990-ben elkészült a központi antenna rendszer.
- 1990 tavaszától önálló orvosi körzet lett Nagyveleg.
- 1993-tól fiókgyógyszertár működik.
- 1994-ben elkészült az új Faluház. Kiépült a telefon hálózat.
- 1995-ben átadásra került a földgázvezeték.
- 1999-ben felavatták Nagyveleg zászlóját
- 2000-ben tájházat avattunk.
- 2008-ban központi park létrehozása.
- 2009-ben tornaszoba átadása az óvodánál.
- 2010-ben játszóudvar kialakítása az iskola udvarán.
- 2011-ben elkészült a szennyvízhálózat I. üteme.
- 2014-ben fotovoltaikus rendszerek kialakítása Nagyvelegen
- 2017-ben a helyi identitás és kohézió erősítése Bodajk térségben
- 2020-ban eszközfejlesztés belterületi közterület karbantartására
- 2020-ban polgármesteri hivatal felújítása
- 2020-ban az orvosi rendelő épületének felújítása, eszközbeszerzés
- 2021-ben Falugondnoki szolgálathoz buszbeszerzés Nagyvelegen
- 2021-ben kommunális eszköz beszerzése
- 2021-ben szolgálati lakás kialakítása
- 2021-ben óvoda udvar fejlesztése
- 2021-ben útfelújítás Nagyveleg belterületén, Dózsa Gy. utcában
- 2022-ben útfelújítás Nagyveleg belterületén, József A. utcában
- 2022-ben eszközök, gépjármű tárolására alkalmas létesítmény építése

A község nevezetességei:

- Római Katolikus templom
- Evangélikus templom
- Grünfeld Pál Evangélikus Vendégház, Kastély
- Falumúzeum

Küldetés: lakosság megtartása, azaz a népességmegtartó képesség erősítése, az életkörülmények és életminőség javítása.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Nagyveleg település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,

a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,

a diszkriminációmentességet,

szegregációmentességet,

a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021-2030)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (II. ütemterv 2023-2034)

Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózási politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózási politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Költségvetési koncepció

– az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 24. § értelmében A jegyző, által elkészített, a következő évre vonatkozó költségvetési koncepciót a polgármester november 30-áig - a helyi önkormányzati képviselő-testület tagjai általános választásának évében legkésőbb december 15-éig - benyújtja a képviselő-testületnek, melyet a testület rendelet formájában hagy jóvá. A költségvetési koncepcióban a testület mindig is a meglévő intézmények működésének fenntartását, és a szükséges fejlesztéseket tartják szem előtt, megvalósítandónak a következő évben is. Esélyegyenlőség szempontjából külön elvárásokat a koncepció nem szokott tartalmazni.

Gazdasági program

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a értelmében a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős. Esélyegyenlőség szempontjából külön elvárásokat a program nem tartalmaz.

Szolgáltatástervezési koncepció

– a szociális igazgatásról és a szociális ellátásról szóló 1993. évi III. törvény 92. §-a szerint a legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít. A település lakosság számára tekintettel az önkormányzat nem rendelkezik szolgáltatástervezési koncepcióval.

Köznevelés-fejlesztési terv

A helyi önkormányzati feladat-ellátási rendszerben minden községi, városi, fővárosi kerületi önkormányzatnak feladata, kötelezettsége volt, hogy gondoskodjék a településen élők részére arról, hogy az óvodai nevelés és az általános iskolai nevelés és oktatás a rendelkezésükre álljon anélkül, hogy annak igénybevétele a szülők, illetve gyermekeik részére aránytalan teherrel járna. A köznevelésről szóló törvény alapján az állam gondoskodási kötelezettsége – az óvodai nevelés kivételével – megfogalmazódik. Már nem a kormányhivatalok készítik el a feladat-ellátási intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési tervet, hanem az oktatásért felelős miniszter. Az oktatásért felelős miniszter az Oktatási Hivatal előterjesztése alapján a kormányhivatalok közreműködésével és a helyi önkormányzatok véleményének kikérésével és közreműködésével készíti el megyei szintű bontásban az intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési tervet. A települési önkormányzat kötelezettsége, hogy beszeresse a településen működő köznevelési intézmények nevelőtestületei, alkalmazotti közösségei, a szülői és diákszervezetei véleményét. Az oktatási hivatal s feladata az is, hogy a köznevelés-fejlesztési

terv elkészítésekor a nemzetiséget érintő kérdésekben beszerezze az érintett települési, területi és országos nemzetiségi önkormányzatok egyetértését (Mnkt. 24. §).

Településfejlesztési stratégia

– A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. Törvény 24. §-a értelmében a fővárosi közgyűlés a főváros egységes településpolitikájának biztosítása érdekében – a Kormány, valamint a kerületi képviselő-testületek véleményének kikérésével – a megalakulását követő egy éven belül minősített többséggel dönt a fővárosnak legalább az adott ciklusra szóló településfejlesztési stratégiájáról. Tekintettel a jogszabályi előírásra mely szerint a településfejlesztési stratégiát a fővárosi önkormányzatnak kell elkészítenie, ez Nagyveleg község vonatkozásában nem releváns stratégia.

Településrendezési terv

– Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban 1997. évi LXXVIII. tv.) 6. §-a alapján a települési önkormányzat – a fővárosban a fővárosi és a kerületi önkormányzatok a külön jogszabályban meghatározott hatáskörük szerint – a településrendezési feladatukat a helyi építési szabályzat, valamint a településrendezési tervek elkészíttetésével és azok elfogadásával látják el. A településrendezési tervet 2005-ben fogadta el a testület. A terv a település gazdasági, turisztikai fejlesztésének, illetve a lakóterületek fejlesztésének, bővítésének lehetőségét is tartalmazza figyelembe véve a természeti és környezetvédelmi előírásokat. A rendezési terv sajnos nem egységes szerkezetű, az elfogadása óta bekövetkezett jogszabály-változásokat nem követi.

Településfejlesztési koncepció

- az 1997. évi LXXVIII. törvény értelmében a fejlesztés összehangolt megvalósulását biztosító és a településrendezést is megalapozó, a település közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati településfejlesztési döntéseket rendszerbe foglaló, önkormányzati határozattal elfogadott dokumentum, amely a település jövőbeni kialakítását tartalmazza. A fejlesztési koncepció elsősorban településpolitikai dokumentum, amelynek kidolgozásában a természeti-művi adottságok mellett a társadalmi, a gazdasági, a környezeti szempontoknak és az ezeket biztosító intézményi rendszernek van döntő szerepe. A törvény 7. §-a értelmében a településfejlesztési koncepcióban foglaltak megvalósítása érdekében a városok és több település közös fejlesztési tervezése esetén integrált településfejlesztési stratégiát kell készíteni. Az integrált településfejlesztési stratégia meghatározza a települések településfejlesztési tevékenységét, összehangolja a különböző szakpolitikai megközelítéseket, összefogja és ütközteti az érintett partnerek (üzleti szektor, civil szektor, közszéfera szereplői, lakosság) céljait, elvárásait, meghatározza a fejlesztési célokat, azok finanszírozási módját, továbbá a megvalósítás és fenntartás módját is összefüggéseiben kezeli.

A településfejlesztési koncepciót 2003-ban fogadta el a testület, megfogalmazva benne a település fejlesztésének lehetőségét, irányvonalát. A fejlesztési koncepció foglalkozik többek között a lakónépesség megtartásával, az öregedés megállításának, lassításának lehetőségével, megfogalmazva a célt, élhetővé és lakosság-megtartóvá téve a települést, elősegítve a fiatalok letelepedését.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Nagyveleg község zsáktelepülés, élvezve ennek minden pozitív és néhány negatív következményét is. A település lakossága száma 649 fő. A településen óvoda működik helyben, 2023-ban nyílt meg a bölcsőde. Az iskolát 2005-ben az önkormányzat bezáratta, a kevés gyermek, valamint a gazdaságtalan fenntartása miatt. Ezt követően a testület közoktatási intézményfenntartó társulást kötött a szomszédos várossal Mórral. A tanköteles korú gyermekek azóta is a móri általános iskolákba járnak.

A jogszabályi háttér és az anyagi ösztönzők miatt Nagyveleg község 2005-ben csatlakozott a móri kistérséghez, mellyel a közösen ellátott feladatok miatt (*hétfélig, hétközi háziorvosi ügyelet, óvoda*) ma is tagja a szerveződésnek.

2007. január 1-től kezdte meg működését Balinka község Önkormányzatával közösen – a jogszabályi környezet módosításáig, 2012. december 31-ig – a körjegyzőségi hivatal.

Bakonycsernye, Balinka és Nagyveleg községek Képviselő-testületei 2012. március 1-ei indulással létrehozták a 3 településre vonatkozóan a családsegítő és gyermekjóléti szociális társulásukat. A társulás jól működik megfelelő számú és képzettségű személyt foglalkoztatva a felmerülő problémák kezelésére, orvoslására.

A fenti említett 3 település 2013. január 1-ei hatállyal hozta létre a Közös Önkormányzati Hivatalt, így az együttműködés, együtt dolgozás még szorosabbá vált.

A helyi esélyegyenlőségi program megvalósításában jelentős szerepet szánunk a közösen fenntartott családsegítő és gyermekjóléti szolgálat kollégáinak, akik szakértelmükkel jártasságukkal tudnak, és képesek segíteni az egyre szegényedő munkanélküli, és sokszor gyermekeket is nevelő családoknak, nőknek, időseknek.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatnak számít, hogy a lakosság száma kismértékben nő. Az öregedési index 100 % felett van már évek óta, ami a népesség előregedésének számszerűsített jele.

Releváns adat, hogy a településről elköltözők száma több, mint a beköltözőké.

Kirívó, közösségellenes magatartásról, a többségi társadalom részéről táplált esélyegyenlőtlenségről, negatív megkülönböztetésről nem beszélhetünk Nagyveleg községben.

Az 1997. évi XXXI. a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló törvény értelmében gyermeknek tekintjük a 0-18 éves korosztályt.

Nagyveleg területén a 2023-os adatok szerint 123 gyermek él a településen. Arányuk évek óta növekedő tendenciát mutat, akárcsak országosan.

Aktív korúak:

Az 1993. évi III. a szociális ellátásokról és szociális igazgatásról szóló törvény értelmében a 18. életévet betöltött, de a reá irányadó nyugdíjkorhatárt, illetőleg a 62. életévet be nem töltött személy aktív korú. Nagyvelegen (2023. évi adatok alapján) 368 fő aktív korú él.

A régióban az 1990-es évek elején megindult gazdasági növekedés következtében mára magasabb a foglalkoztatottak aránya az országosnál.

Ami árnyalhatja a Nagyvelegi aktív korú elsősorban nők foglalkoztatottságának arányát, az alacsony iskolai végzettség, valamint a gyermekek közoktatási intézményekbe való eljuttatása, ugyanis az óvoda-bölcsőde csak 7.00-tól van nyitva.

Idősek:

Nagyvelegen a lakosság 23 %-a 60 éven felüli. E szám szerint valamivel kedvezőbb a helyzet az országos átlaghoz képest.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira –, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők). A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik.

Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma.

Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedt teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt.

E terület vonatkozásában a következőkben tekintsük át azokat az alapvető jogszabályi rendelkezéseket, amelyek a foglalkoztatási és szociális, valamint egészségügyi ellátásokhoz történő hozzáférés, a lakhatási körülmények javítását szolgálhatják.

- **1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról (továbbiakban: Szt.)** A törvény meghatározza a pénzbeli, a természetben nyújtott és a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások egyes formáit, a jogosultság feltételeit, annak megállapítását, a szociális ellátás finanszírozásának elveit és intézményrendszerét, a szociális ellátást nyújtó szervezet és a jogosult közötti jogviszony főbb elemeit, továbbá a fenntartónak a szolgáltatóval, illetve intézménnyel kapcsolatos feladat- és jogkörét, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi tevékenységet végző személy adatainak működési nyilvántartására vonatkozó szabályokat.
- **a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban: Cst.)** A törvény meghatározza az állam által nyújtandó családtámogatási ellátások rendszerét, formáit, az ellátások jogosultsági feltételeit, valamint az ellátások megállapításával és folyósításával kapcsolatos legfontosabb hatásköri és eljárási szabályokat.
- **a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ft.)** A törvény célja a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való jog gyakorlásának elősegítése, a foglalkoztatási feszültségek feloldása, valamint az álláskeresők támogatásának biztosítása

- **a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. tv.** A törvény célja a nemzetiségek sajátos kultúrájának megőrzésének, anyanyelvük ápolásának és fejlesztésének, egyéni és közösségi jogainak széleskörű biztosításának elősegítése, figyelemmel Magyarország Alaptörvényében a magyarországi nemzetiségek ügye iránt kinyilvánított felelősségvállalásra, továbbá a nemzetiségek védelme érdekében.

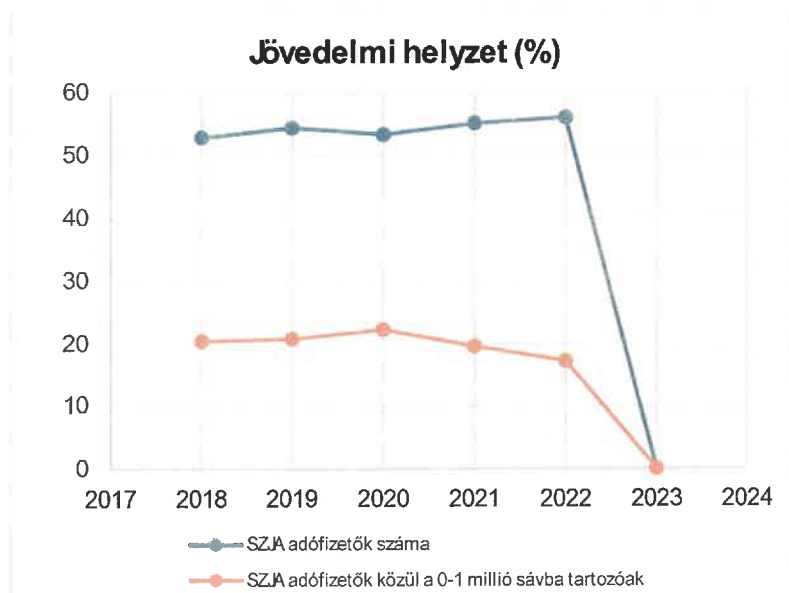
Romának az tekinthető, aki erről nyilatkozik. Nincs ilyen nyilatkozatunk egyetlen nagyvelegi lakostól sem. Ennek ellenére a Nagyvelegen élő romák száma megállapítható, 10 főről beszélhetünk. Nagyveleg község lakott belterületein megoldott a szennyvízhálózat (település 100 %-án), vezetékes víz, és gázellátás, mely szolgáltatások egyébként a romák által lakott ingatlanokban is megtalálható.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

Az önkormányzat nem rendelkezik naprakész a lakosság anyagi helyzetét teljes mértékben feltérképező kimutatással. Általánosságban elmondható, a lakosság nagy részéről, hogy átlagos anyagi körülmények között élnek, kirívóan gazdag lakosok nincsenek, elmondható, hogy akik munkanélkülivé, tartósan munkanélkülivé válnak, számuk stagnáló számot mutat. A segélyezettek száma nem túl magas, és szinte évről – évre ugyanazok a személyek részesülnek például az aktív korúak ellátásban is. Az elszegényedés a munkanélküli, alacsony képzettségű rétegeknél jellemző, számuk nem növekszik.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2018	52,85	20,41
2019	54,40	20,74
2020	53,35	22,22
2021	55,16	19,55
2022	56,05	17,21
2023	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Möt-v-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

A fejezetre vonatkozó jogi szabályozás szerint a helyi önkormányzat az Flt. 8. §-a értelmében külön törvényben meghatározott foglalkoztatási feladatainak ellátása során

- a) közfoglalkoztatást szervez,
- b) figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását,
- c) döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai következményeit,
- d) az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt.

A helyi önkormányzat a Möt-v. 15. §-a szerint feladat- és hatásköreinek ellátása során – törvényben meghatározott módon és mértékben – biztosítja a közfoglalkoztatási jogviszonyban lévő személy feladatellátásba történő bevonását.

A közfoglalkoztatás a bevezetése óta működik Nagyvelegen, sőt a kötelező közfoglalkoztatás előtt is élt az önkormányzat vezetősége a támogatott foglalkoztatás lehetőségével. Jelenleg két személyt foglalkoztatunk. A foglalkoztatott személyek, szakmunkásképzettséggel rendelkeznek.

Hátrányos megkülönböztetés, előnyben részesítés a foglalkoztatás területén – Ebktv. 21. § - 23. §

Az Ebktv. fenti paragrafusai rögzítik, hogy egyenlő bánásmód követelményének sérelmét jelenti különösen, ha a munkáltató a munkavállalóval szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést alkalmaz pl. a munkához jutás során, a munkához jutás felvételi eljárása keretében, stb.

Előfordulnak olyan speciális helyzetek, amikor indokolt, hogy a munkáltató különbséget tegyen helyzetük, tulajdonságuk, jellemzőjük alapján a munkavállalók között, ezért az Ebktv. értelmében nem minősül az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének, ha az a munka jellege vagy természete alapján indokolt, az alkalmazásnál számba vehető minden lényeges és jogszerű feltételre alapított arányos megkülönböztetés. A 23. § biztosítja annak a lehetőségét, hogy törvény, kormányrendelet, illetve kollektív szerződés a munkavállalók meghatározott körére – a foglalkoztatási jogviszonnyal vagy a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonnyal összefüggésben – eltérjen az egyenlő bánásmód követelményétől, amennyiben ennek célja valamely hátrányosabb helyzetű csoporttal kapcsolatban előnyben részesítési szabályok meghatározása, pozitív diszkrimináció alkalmazása.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

Ezek az adatok arra mutatnak rá, hogy a teljes lakónépességhez képest milyen arányú a nyilvántartott foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, ez miként változott az elmúlt években, illetve, hogy milyen az arány a férfiak és nők között a vizsgált területen. Látható, hogy a 8. általános iskolai végzettséggel sem rendelkezők regisztrált munkanélküliek száma nem túl, magas, de látható az is, hogy a képzettebb munkanélküliek közül többen és rövidebb idő alatt vissza tudnak kerülni a munkavilágába. Jellemző még, hogy a nők nehezebben és akár 180 napnál tovább is bent ragadnak a rendszerben. A kisgyermek napközbeni felügyeletének hiánya, az óvodákba, iskolákba való napi ingázás mindenképpen hátráltatja a képzetlenebb, illetve főleg női munkaerő visszakerülését a munkába, cél lehet ezen, nevesített okok megszüntetése.

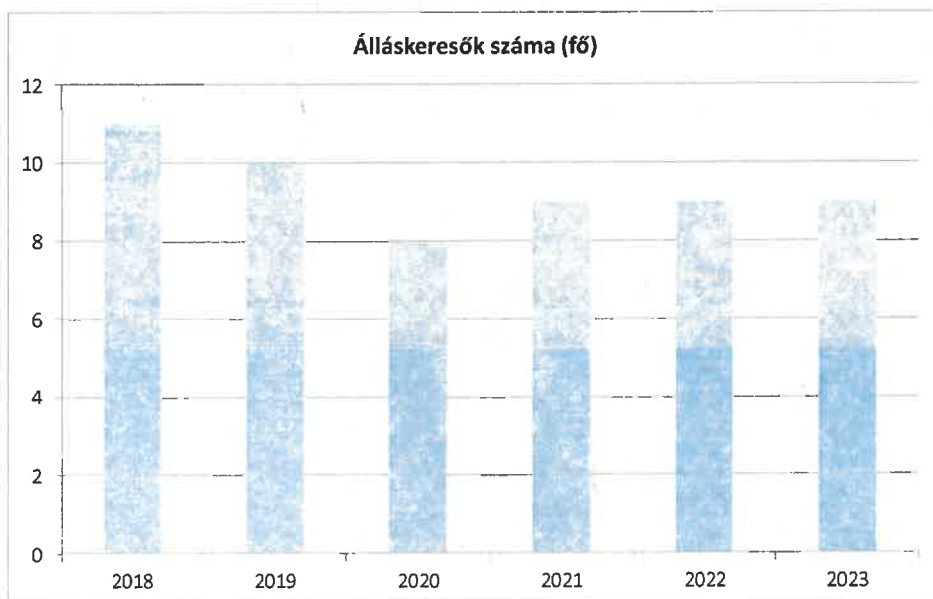
3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2018	3,11	1,90	2,51%
2019	2,69	1,94	2,32%
2020	0,46	3,48	1,97%
2021	0,91	3,47	2,19%
2022	2,28	1,99	2,14%
2023	1,75	2,53	2,14%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Fő összesen	11	10	8	9	9	9
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	2,00	0,00	1,00	0,00	0,00	1,00
	%	18,18%	0,00%	12,50%	0,00%	0,00%	11,11%
21-25 év (TS 038)	Fő	2,00	2,00	1,00	0,00	0,00	0,00
	%	18,18%	20,00%	12,50%	0,00%	0,00%	0,00%
26-30 év (TS 039)	Fő	1,00	1,00	0,00	1,00	0,00	1,00
	%	9,09%	10,00%	0,00%	11,11%	0,00%	11,11%
31-35 év (TS 040)	Fő	0,00	3,00	3,00	3,00	4,00	0,00
	%	0,00%	30,00%	37,50%	33,33%	44,44%	0,00%
36-40 év (TS 041)	Fő	3,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00
	%	27,27%	0,00%	0,00%	11,11%	0,00%	0,00%
41-45 év (TS 042)	Fő	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
	%	9,09%	10,00%	12,50%	11,11%	11,11%	11,11%
46-50 év (TS 043)	Fő	2,00	2,00	0,00	2,00	0,00	0,00
	%	18,18%	20,00%	0,00%	22,22%	0,00%	0,00%
51-55 év (TS 044)	Fő	0,00	1,00	1,00	0,00	0,00	0,00
	%	0,00%	10,00%	12,50%	0,00%	0,00%	0,00%
56-60 év (TS 045)	Fő	0,00	0,00	1,00	1,00	1,00	2,00
	%	0,00%	0,00%	12,50%	11,11%	11,11%	22,22%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	0,00	0,00	0,00	0,00	3,00	4,00
	%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	33,33%	44,44%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2018	9,09	0,00
2019	20,00	100,00
2020	37,50	100,00
2021	11,11	100,00
2022	33,33	66,67
2023	22,22	50,00

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

180 napnál hosszab ideje álláskeresők

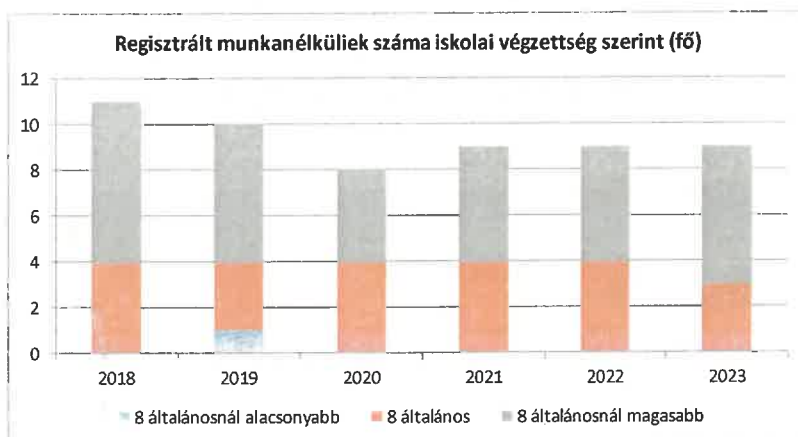

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

A településen lényegében kevés olyan foglalkoztató van, aki az alacsony képzettségű mind férfi mind női munkaerőt felszívna. A környékbeli elsősorban erdőgazdálkodással foglalkozó vállalkozások idényszerűen, alkalmi jelleggel foglalkoztatják az alacsony iskolai végzettségű lakosokat. Jellemző még a napszámos munkák elvállalása a településen belül, illetve idényszerűen a gyűjtögető idénymunkák vállalása kismértékben.

Év	Regisztrált munkanélküliek /nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2018	11	0	0,00%	4	36,36%	7	63,64%
2019	10	1	10,00%	3	30,00%	6	60,00%
2020	8	0	0,00%	4	50,00%	4	50,00%
2021	9	0	0,00%	4	44,44%	5	55,56%
2022	9	0	0,00%	4	44,44%	5	55,56%
2023	9	0	0,00%	3	33,33%	6	66,67%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

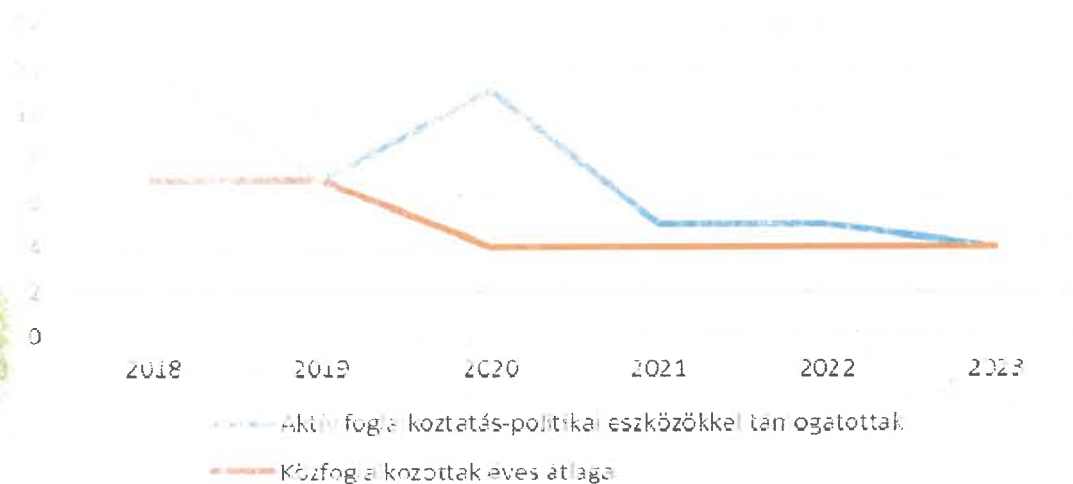
Az önkormányzat vezetősége mindig is igyekezett a lehetőségeket kiaknázva alkalmazni közfoglalkoztatás keretében helyi lakosokat. Éveken keresztül sikerült így megoldani a zöldterületek kötelező rendben tartását, a közterületi műtárgyak: buszmegállók, kerítések állagmegóvását, karbantartását, virágosítást.

A foglalkoztatás időbelisége miatt nem hozza a tőle elvárt esély emelkedését, visszakerülést a tényleges munkaerőpiacra, de mindenképpen fontos szerepe lehetne a közfoglalkoztatásnak a helyben élő, kisgyermekes, és képzetlenebb munkaerő foglalkoztatásában.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2018	12	7
2019	7	7
2020	11	4
2021	5	4
2022	5	4
2023	4	4

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel támogatottak és közfoglalkoztatottak száma

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalászási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

A település rendezési terve, fejlesztési koncepciója vállalkozásra alkalmas területeket meghatároz, több ipari, gazdasági lehatárolás is van, ennek ellenére a vállalkozások száma nem nő, mely természetesen összhangban van a világ gazdasági helyzetének stagnálásával is.

Az önkormányzat vezetésének tudomása szerint napelen park beruházás tervezett, továbbá is nyitott a telephely engedélyezésre, igény és lehetőség szerint új vállalkozói területek vagy akár turisztikai lehetőséget biztosító területek kijelölésére, lehatárolására, biztosítására.

Potenciális munkalehetőség, mint fentebb már említettük inkább a képzetlenebb munkaerő számára idény- jelleggel adott. Jelentősebb számú munkáltatók Móron találhatóak, bár ott is elsősorban a betanított több műszakos munkarendben keresnek munkaerőt. A multi vállalatok a nagyvelegi lakosok ingáztatását vállalják, biztosítják.

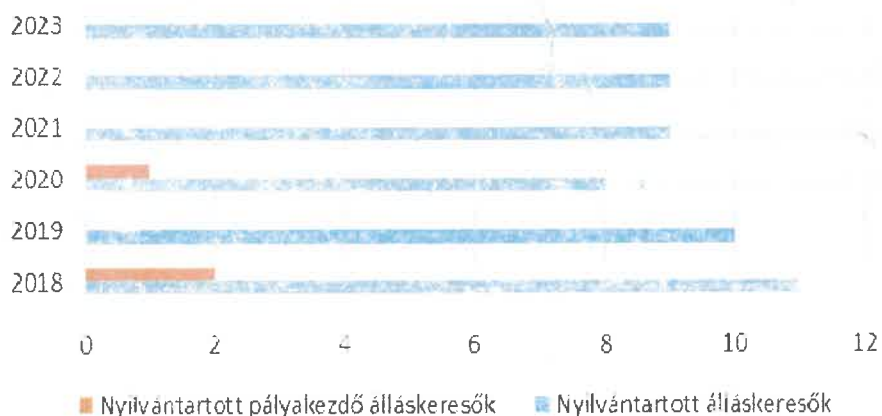
- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

Nagyveleg Község Önkormányzat Képviselő- testületének döntése értelmében Nagyveleg Község Önkormányzat csatlakozott a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázat 2025. évi fordulójához. A pályázat célja, az esélyteremtés érdekében a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok felsőoktatásban való részvételének támogatása. Ezenkívül van iskolakezdési támogatás 15000 Ft/gyermekenként.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2018	11	2
2019	10	0
2020	8	1
2021	9	0
2022	9	0
2023	9	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Álláskeresők

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

Nagyvelelgen nincs lehetőség a felnőttképzésben való részvételre.

A munkaerőpiacra való sikeres kijutással kapcsolatos helyben szervezett foglalkozást a GINOP – 3.3.1. kiemelt projekt által biztosított eszközökkel biztosítják. (DJP)

Helyi foglalkoztatási programok, egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés helyben nem biztosított, munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek, szolgáltatások nincsenek.

- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

A szegénység és mélyszegénység fogalmát az alábbiak szerint határozzák meg:

A szegénységgel és társadalmi kirekesztődéssel kapcsolatos mutatószámok listáját 2001-ben határozta meg az Európai Unió, e szerint Európában szegénynek számítanak a medián jövedelmek 60%-ánál kevesebből élők. Ennek megfelelően a szegénységben élő, meghatározásánál a háztartások összes nettó jövedelmét kell figyelembe venni úgy, hogy minden egyes háztartástag munkából, társadalmi juttatásból, illetve vagyonból származó jövedelmét összegezni kell, majd csökkenteni szükséges a fizetendő adókkal és járulékokkal. A mélyszegénységgel sújtottak közé azokat sorolják, akiknek különösen alacsony, a medián jövedelmek 40%-a alatti a jövedelme.

Az önkormányzatnak az óvoda, bölcsőde, a posta és a házi orvosi szolgálat saját fenntartású intézménye. Az intézményekben, speciális tudással, középfokú, felsőfokú iskolai végzettséggel rendelkeznek a dolgozók.

- h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A foglalkozási diszkrimináció elsősorban a munkahelyi felvételnél, másodsorban az elbocsátásoknál érezteti hatását. A foglalkozási diszkrimináció mértéke és a munkaerő-piaci státusz között erős összefüggés található. A nem foglalkoztatottak csoportja (munkanélküliek és inaktívak együtt) és azokon belül a roma származású nem foglalkoztatottak szenvedték el legnagyobb valószínűséggel a hátrányos megkülönböztetést eddigi életútjuk során. A munkaerőpiacról való korai kiszoruláshoz leginkább az egészségi állapottal, a származással és az életkorral összefüggő foglalkozási diszkrimináció járul hozzá.

„A munkaerőpiacon a romákat sújtó diszkrimináció leggyakrabban a munkára való jelentkezés során valósul meg. Természetesen arra is akadhat példa, hogy a roma munkavállalót alkalmazták, de a munkahelyen főnöke vagy esetleg kollégái cigány származása miatt olyan légkört teremtenek számára, amelyben hosszú távon nem képes megmaradni. Előfordul, hogy egy csoportos létszámleépítés során a munkáltató elsősorban és nagyobb számban a roma beosztottjaitól válik meg szívesebben. A munkaügyi diszkrimináció egyik speciális típusa a települési önkormányzatok által szervezett közhasznú-, közcélú munkák keretében megvalósuló hátrányos megkülönböztetés. Ennek egyik formája, amikor a munkára kötelezett romákat kizárólag a „legalantasabb” munkák (utcaseprés, szemétszedés, ároktisztítás) elvégzésére kötelezik iskolai végzettségtől függetlenül, míg a közhivatalokban (polgármesteri hivatal), közintézményekben (iskola, óvoda) kizárólag nem romák dolgozhatnak. Találkoztunk olyan esettel is, amikor a romákat a közhasznú foglalkoztatás során munkaszerződés, megfelelő munkaruha, szerszámok, és védőital nélkül dolgoztatták, embertelen körülmények között. Végezetül, említsük meg a roma társadalmat feltűnően nagy arányban sújtó fekete foglalkoztatást, melynek során a kiszolgáltatott roma brigádok az embert

próbáló körülmények között, sokszor lakóhelyüktől több száz kilométerre elvégzett munka után fizetség nélkül kénytelenek hazatérni.” ... „A gyakorlatban előfordulhat, hogy meghatározott speciális foglalkoztatási jellemzők miatt, szükséges a munkavállalók között megkülönböztetést tenni, de ez nem jelentheti az egyenlő bánásmód követelményének megsértését. Ilyen, az alkalmazásnál számba vehető minden lényeges és jogszerű feltételre alapított arányos megkülönböztetés, ha azt a munka jellege vagy természete indokolja. Megengedett továbbá a vallási vagy más világnézeti meggyőződésen, illetve nemzeti vagy etnikai hovatartozáson alapuló, a szervezet jellegét alapvetően meghatározó szellemiségből közvetlenül adódó, az adott foglalkozási tevékenység tartalma vagy természete miatt indokolt, arányos és valós foglalkoztatási követelményen alapuló megkülönböztetés.”² A mai viszonylatban ezek a dolgok javuló tendenciát mutatnak, folyamatos az integráció.

A diszkriminációs gyakorlat visszaszorítása szempontjából fontos a foglalkoztatási viszonyok ellenőrzése, szükség esetén az Egyenlő Bánásmód Hatóság bevonása, a tájékoztató kampányok, vagy a területtel foglalkozó társadalmi szervezetekkel történő együttműködés.

- i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

DJP működése a községben.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

E fejezetben kiemeljük a pénzbeli és természetbeni szociális támogatásokat, valamint a munkaerőpiaci szolgáltatásokat és az álláskereső számára elérhető támogatásokat.

E területen az Szt. 25. §-a és 47. §-a alapján a szociálisan rászoruló személyek részére a következő pénzbeli és természetbeni ellátási formák adhatók:

- Pénzbeli ellátások: időskorúak járadéka, foglalkoztatást helyettesítő támogatás, rendszeres szociális segély, ápolási díj, lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, temetési segély.
- Egyes szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások egészben vagy részben természetbeni szociális ellátás formájában is nyújthatók, így lakásfenntartási támogatás, átmeneti segély, temetési segély, rendszeres szociális segély, foglalkoztatást helyettesítő támogatás.
- Természetbeni ellátás továbbá a köztemetés, közgyógyellátás, egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság, adósságkezelési-szolgáltatás.

Az átmeneti segély nagyon rugalmas, egyszeri, de különösen szorult élethelyzetben pedig magasabb összegű, igaz visszatérítendő támogatást is lehetővé tesz. A közgyógy-ellátásánál is méltányos jövedelemhatárról rendelkezik.

Az egyes szociális ellátásokról szóló önkormányzati rendelet alapján a település az alábbi szociális ellátásokat nyújtja.

Lakásfenntartási támogatás:

A szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez nyújtott hozzájárulás.

A jegyző a villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a csatornahasználat és a szemétszállítás díjához költségeihez lakásfenntartási támogatást nyújt.

² Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Jogvédő Iroda, <http://www.neki.hu/kiadvanyok/valtozasok/dizskriminacioafoglalk.htm>

Közgyógyellátás (méltányossági alapon):

Szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében települési önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek fennállása esetén biztosított hozzájárulás. A táblázat adatai a felsorolt évek vonatkozásában az összes megállapított jogosultságot tartalmazza, melynek kb. a 10-15 %-a csak a méltányosságból megállapított jogosultságok száma.

Egyszeri átmeneti segély:

A települési önkormányzat képviselő-testülete a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére a rendeletében meghatározott átmeneti segélyt nyújt.

Átmeneti segély

A települési önkormányzat a rendeletében meghatározott feltételek szerint temetési segélyt állapíthat meg annak, aki a meghalt személy eltemettetéséről gondoskodott annak ellenére, hogy arra nem volt köteles, vagy tartására köteles hozzátartozó volt ugyan, de a temetési költségek viselése a saját, illetve családja létfenntartását veszélyezteti.

A temetési segélyek éves száma átlagosan 5-6

Aktív korúak ellátása (foglalkoztatást helyettesítő támogatás, rendszeres szociális segély):

Hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás, annak a személynek, akinek saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított (egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 90%-át és vagyona nincs), és keresőtevékenységet nem folytat.

Nyújtható foglalkoztatást helyettesítő támogatás, vagy rendszeres szociális segély formájában. Egy családban azonban egyidejűleg csak egy személy jogosult, kivétel, ha az egyik személy a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, míg a másik személy a rendszeres szociális segély feltételeinek felel meg.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatásra az a személy jogosult:

- aki munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy
- aki vakok személyi járadékában részesül, vagy
- aki fogyatékosági támogatásban, vagy
- akinek esetében a munkanélküli-járadék, álláskeresési járadék, álláskeresési segély, vállalkozói járadék (a továbbiakban együtt: álláskeresési támogatás) folyósítási időtartama lejárt, vagy
- akinek esetében az álláskeresési támogatás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően az Ft. alapján álláskeresési támogatásra nem szerez jogosultságot, vagy
- aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy
- akinek esetében az ápolási díj, a gyermekgondozási segély, a gyermeknevelési támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, a megváltozott munkaképességű személyek ellátása, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az özvegyi nyugdíj folyósítása a Tny. 52. §-ának (3) bekezdése szerinti okból szűnt meg, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább három hónapig együttműködött.

Munkanélküliséghez kapcsolódó támogatásokat az 1991. évi IV. a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló törvény tartalmazza.

Ennek alapján az alábbi munkanélküliségi támogatások léteznek.

Álláskeresési járadék:

Az ellátásra az a személy jogosult, aki:

- álláskereső, és
- az álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap jogosultsági idővel rendelkezik, és
- kereső tevékenységet nem folytat, tehát munkaviszonyban nem áll, és
- tevékenységet sem folytat, és
- munkát akar vállalni, de önálló álláskeresése nem vezetett eredményre, és
- számára az illetékes munkaügyi központ kirendeltsége sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani.

Jogosultsági idő: amely alatt az álláskereső az álláskeresővé válást megelőző három év alatt munkaviszonyban, közfoglalkoztatási jogviszonyban töltött, vagy egyéni illetőleg társas vállalkozói tevékenységet folytatott, feltéve ez utóbbi esetben, hogy vállalkozói tevékenysége alatt járulékfizetési kötelezettségének eleget tett.

Nyugdíj előtti álláskeresési segély

Nyugdíj előtti álláskeresési segélyben az részesülhet, aki

- álláskereső,
- munkát akar vállalni, de önálló álláskeresése nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani,
- a kérelem benyújtásának időpontjában a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb öt éve hiányzik (megállapításhoz szükséges életkor), és
- legalább 45 napon át álláskeresési járadékban részesült és az álláskeresési járadék folyósítási időtartamát kimerítette vagy a folyósítási időtartam kimerítését megelőzően az álláskeresési járadék folyósítása kereső tevékenység miatt megszűnt és az álláskereső álláskeresési járadékra ismételten nem szerez jogosultságot, és
- az álláskeresési járadék folyósításának kimerítését, vagy az előzőekben részletezett megszűnést követően három éven belül betölti a megállapításhoz szükséges életkort, és
- rendelkezik az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati idővel, és
- korhatár előtt ellátásban, szolgálati járandóságban, balettművészeti életjáradékban és átmeneti bányászjáradékban nem részesül.

Munkaerő-piaci szolgáltatások

- Az Flt. III. fejezete rögzíti a munkaerő-piaci szolgáltatások és foglalkoztatást elősegítő támogatásokat.
- Az állami foglalkoztatási szerv és az állami felnőttképzési intézmény által nyújtott szolgáltatások a következők:
- a) munkaerőpiaci és foglalkozási információ nyújtása,
- b) munka-, pálya-, álláskeresési, rehabilitációs, helyi (térsegi) foglalkoztatási tanácsadás,
- c) munkaközvetítés.

Álláskeresők támogatása

- A támogatott képzésben részesíthető személyek körét és a képzési támogatásként adható juttatásokat az Flt. 14. §-a rögzíti.
- A hátrányos helyzetű személyek foglalkoztatásának bővítését szolgáló támogatások nyújthatók az Flt. 16. §- alapján a munkaadó részére a törvényben rögzített feltételek esetén.
- Az álláskeresők vállalkozóvá válását elősegítő támogatás nyújtható az Flt. 17. §-a szerint a legalább három hónapja folyamatosan álláskeresőként nyilvántartott, vagy rehabilitációs járadékban részesülő magánszemélyek számára, legfeljebb hat hónap időtartamra, havonta a

kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) összegéig terjedő vissza nem térítendő formában, pályázati eljárás keretében.

- A munkahelyteremtés és munkahelymegőrzés támogatásáról az Ft. 18. §-a rendelkezik, eszerint pályázati eljárás keretében, vissza nem térítendő munkahelyteremtő támogatás nyújtható a munkavállalók létszámának növelésével tartós foglalkoztatást biztosító munkáltató
- Az álláskeresők ellátására vonatkozóan az Ft. 25. §-a szerint álláskeresési járadék folyósítható annak az álláskereső személynek, aki megfelel a törvény e rendelkezése szerinti feltételeknek.
- Az Ft. 30. §-a szerint az álláskereső kérelmére nyugdíj előtti álláskeresési támogatást kell megállapítani a jogszabályban rögzített feltételek esetén.
- Az álláskereső részére járó álláskeresési járadék, álláskeresési segély megállapításával, valamint a munkahelykereséssel kapcsolatos helyközi utazási költségterítés állapítható meg az Ft. 32. §-a szerint.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2018	11	2,42%	2	18,18%
2019	10	2,27%	6	60,00%
2020	8	1,83%	2	25,00%
2021	9	2,06%	4	44,44%
2022	9	2,30%	5	55,56%
2023	9	2,19%	9	100,00%

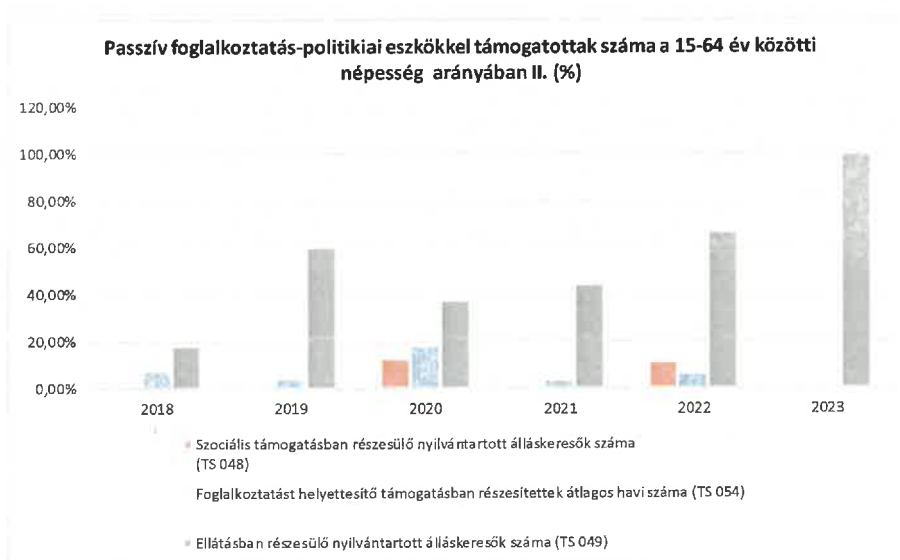
Forrás: TeiR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2018	0	0,00%	1	7,55%	2	18,18%
2019	0	0,00%	0	4,20%	6	60,00%
2020	1	12,50%	1	18,00%	3	37,50%
2021	0	0,00%	0	3,56%	4	44,44%
2022	1	11,11%	1	6,44%	6	66,67%
2023	0	0,00%	0	0,89%	9	100,00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Rendszeres szociális segélyre az a személy jogosult, aki:

- egészségkárosodott személynek minősül, vagy
- a rá irányadó nyugdíjkorhatárt öt éven belül betölti, vagy
- 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel - feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül a Cst. szerinti gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, terhességi-gyermekágyi segélyben - és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben [Gyvt. 41. § (3) bek.], illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani, vagy
- a települési önkormányzat rendeletében az aktív korúak ellátására jogosult személyek családi körülményeire, egészségi vagy mentális állapotára tekintettel meghatározott egyéb feltételeknek megfelel.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2018	2
2019	2
2020	2
2021	2
2022	2
2023	2

Forrás: TeIR, KSH

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elegendő lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

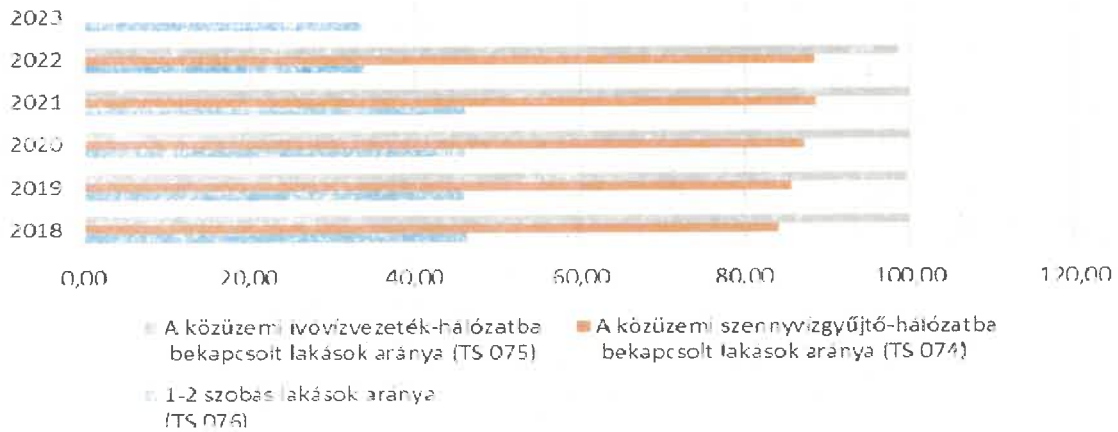
A szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez nyújtott hozzájárulás.

A jegyző a villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a csatornahasználat és a szemétszállítás díjához költségeihez lakásfenntartási támogatást nyújt.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2018	270	0	0,00	46,30	84,07	100,00
2019	272	2	7,35	45,96	85,66	99,63
2020	272	0	0,00	45,96	87,13	100,00
2021	272	0	0,00	45,96	88,60	100,00
2022	277	0	0,00	33,94	88,45	98,56
2023	275	0	0,00	33,45	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Lakásállomány és minősége

a) bérlakás-állomány

Jelenleg Nagyveleg községben ilyen ingatlan nem található. A településen van üres, eladó ingatlan, számuk 3-4 db között mozog. Ezek közül az ingatlanok közül az örökösök csak viszonylag keveset hasznosítanak bérlakásként. Ennek talán oka lehet, hogy alig van fizetőképes megbízható bérlő.

3.4.2. számú táblázat - Bérlakás és szociális lakás állomány							
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2018	270	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	272	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2020	272	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	272	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2022	277	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2023	275	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

b) szociális lakhatás

Az önkormányzatnak 2 szociális bérlakása van, jelenleg mind a kettőben laknak. Az egyikben egy fiatal nő gyermekkel, a másikban pedig egy egyedül álló nő.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Az ENSZ Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Bizottsága (General Comment No. 4, the UN Committee on Economic, Social and Cultural Rights) 1991-ben egy indoklást adott ki, melyben értelmezte a megfelelő lakás fogalmát, amely bármely ország lakáspolitikájának kiinduló pontja kell, hogy legyen. Ez a következő elemeket tartalmazta:

1. a lakhatás jogi biztonsága, azaz védelem az erőszakos kilakoltatás ellen;
2. alapszolgáltatásokhoz és infrastruktúrához való hozzáférés (ivóvíz, energia, szennyvízcsatorna, fűtés, világítás, stb.);

3. megfizethetőség (a lakhatással kapcsolatos költségeknek olyan szinten kell lennie, hogy más alapvető szükséglet kielégítését vagy megszerzését ne veszélyeztesse);
4. lakás alapvető minőségi és mennyiségi elemei (alapterület, fűtés, stb.);
5. biztosítani kell az elesett csoportok lakáshasználatának lehetőségét (idősek, gyerekek, mozgáskorlátozottak, halálos betegek, HIV fertőzöttek, természeti katasztrófák áldozatai, stb.);
6. elhelyezkedés (a megfelelő lakásnak olyan helyen kell lennie, amely lehetővé teszi a munkába járást, valamint egészségügyi szolgáltatás, iskola, és egyéb szociális szolgáltatások igénybe vételét);
7. kulturális megfelelés (a lakás megépítési módjának és az építéshez használt anyagoknak alkalmasnak kell lennie a kulturális identitás és különbözőség kifejezésére).

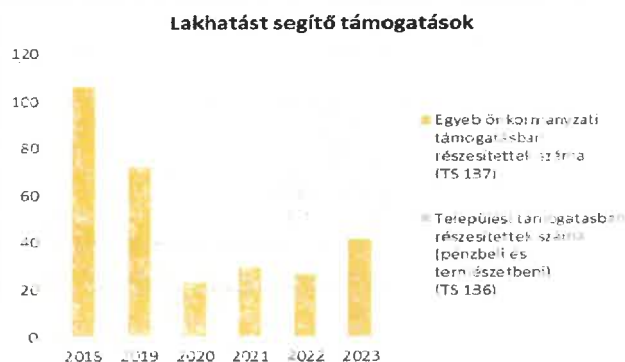
Az ezen tényezőknek meg nem felelő lakásokat tekintjük elégtelen lakhatási feltételeknek. Ld. erről továbbá a 3.5. a) pontban foglaltakat.

Az önkormányzatnak több kisebb ingatlana is van melyeknek korábban kereskedelmi funkciójuk volt, de jelenleg a hasznosításra való kereslet hiánya miatt üresen állnak, állapotuk romlik.

e) lakhatást segítő támogatások

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2018	n.a.	106
2019	n.a.	72
2020	n.a.	23
2021	n.a.	29
2022	n.a.	26
2023	n.a.	41

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) eladósodottság

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

- a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);
- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;;
- c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

E fejezet jogszabályi környezetét az alábbiakban foglaljuk össze. Elsőként kiemeljük az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvényt, mely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik.

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik

- a) a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
- b) biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,
- c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát,
- d) együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai színterekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja és aktívan kezdeményezi ezeket.

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások: falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás.

Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások: az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, az egyéb speciális szociális intézmény.

Az Ebktv. rendelkezése értelmében az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, továbbá a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása, a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata, az ételmezési és egyéb szükségletek kielégítése során.

Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

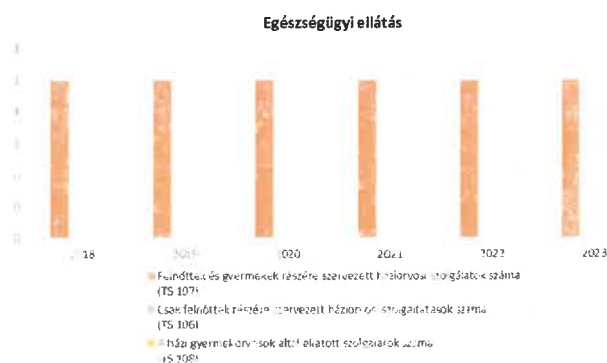
Nagyvelegen 1990- óta önálló, vegyes háziorvosi körzet van.

A háziorvosi körzet, vegyes körzet, ami azt jelenti, hogy felnőtt és gyermekorvos.

Szakellátás egyre csökkenő szakosítással Mórón a körzetközpontban némely ellátás esetében beutalóval, némelyik beutaló nélkül is elérhető.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgáltatások száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2018	1	0	0	1	14	1,00
2019	1	0	0	1	13	1,00
2020	1	0	0	1	9	1,00
2021	1	0	0	1	9	0,83
2022	1	0	0	1	10	0,00
2023	1	0	0	1	12	0,00

Forrás: TEIR, KSH Tstar

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Az orvosi, védőnői kötelező szűréseken, illetve az ÁNTSZ által és egyéb egészségügyi szervezet tart éves rendszeres mammográfiai szűrést, és alkalmanként látás, hallás, és egyéb vizsgálatot. A nem kötelező szűrőprogramok elsősorban – bár egyre szűkülő kínálattal – Móron a körzetközpontban, és többségében Székesfehérváron érhetőek el.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Ma a településen nincs rehabilitációs ellátás, csak a szomszédos Móron, vagy a távolabb fekvő, orvosi beutalás után elérhető megyeközpontban.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az önkormányzatnak egy tálaló konyhája van, ahova a szerződött cég szállítja az asznapi menüt.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A községben tömegsportolási lehetőség van, külön foci és egyéb csapattal Nagyveleg nem rendelkezik

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A személyes gondoskodások közül az étkeztetés, személygondozás és a házi segítségnyújtás is megoldott.

g) drogprevenciós szolgáltatások;

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.
2021	n.a.
2022	n.a.
2023	n.a.

Forrás: Önkormányzati adat

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások: falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás.

Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások: az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, az egyéb speciális szociális intézmény.

Az Ebktv. rendelkezése értelmében az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, továbbá a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása, a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata, az ételmezési és egyéb szükségletek kielégítése során.

Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai;

A közösségi élet, elsősorban az idősebb korosztályban jellemző. Tavaly ünnepelte 45 éves fennállást a nyugdíjasklub. Már hosszú évek óta működik szervezett keretek között a Vöröskereszt Helyi Szervezete. A 2 klub programokat szervez, magának és az érdeklődőknek. Jótékonyági bálakat, adomány gyűjtéseket szerveznek, a Vöröskereszt véradási akciót is szervezett már.

A hivatalos önkormányzati honlapon kívül van egy alternatív honlapja is a községnek, ahol van fórum is, korlátozás nélküli témában és hozzászólással lehet észrevételezni, véleményezni a faluban történeteket.

A közösségi életet aktívnak jellemezném, az emberek mozdíthatóak, tevékenyek, a község formálása és összetartás érdekében megrendezésre kerülő programokon részt vesznek.

Közösségi élet fórumának mondanám a fentebb már említett internetes lehetőséget, a testületi ülések nyitottak, oda is lehet jönni. Közösségi fórum még az évente egy alkalommal megtartott közmeghallgatás is, ahová aránylag sokan eljönnek.

A településen nincs nemzetiségi önkormányzat, nem is volt.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2021)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
0	nem	116	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

A közösségi együttélést, nyugodtnak, kiegyensúlyozottnak mondanám, az emberek békésen élnek egymás mellett. Mivel jelentős számú etnikum nincs a településen, így konfliktusról sem lehet beszélni.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

Az emberek segítőkészek, szolidárisak a településen belül is egymással, segítenek, főleg az idősebbek a szegény sorsú, gyermeket is nevelő fiatalokhoz. A településközpontban lévő park kialakítása is önkéntes munkával valósult meg. A településen található kisebb virágos kertek a Nyugdíjasklub önzetlen munkáját jelzi.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

Testvérvárosi kapcsolat 2023.

e) helyi lakossági önszerveződések

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A településen eddig még nem működött roma nemzetiségi önkormányzat

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nem minden munkanélküli regisztráltatja magát a Járási Munkaügyi Hivatalnál	Tájékoztatás, információk elérhetővé tétele a munkanélkülieknek adható támogatásokról. A megtartott fórumokon adatgyűjtés
	A nem regisztrált munkanélküliek a munkaügyi központba való beutaztatásának biztosítása
Munkanélküliség	Start munkaprogram
Idénymunka és illegális, nem bejelentett foglalkoztatás	Vállalkozók tájékoztatása

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	314	326	640	49,06%	50,94%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			17	2,66%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	51	54	105	7,97%	8,44%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	8	7	15	1,25%	1,09%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont)

A **védelembe vétel** a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermek védelembe vétele a gyermekjóléti szolgáltatás feladata. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a települési önkormányzat jegyzője a gyermeket védelembe veszi (Gyvt. 68. § (1) bekezdés).

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

- *Pénzbeli és természetbeni ellátások:*
 - a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
 - b) a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás,
 - c) a gyermektartásdíj megelőlegezése,
 - d) az otthonteremtési támogatás,
 - e) a kiegészítő gyermekvédelmi támogatás.

- *A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:*
 - a) a gyermekjóléti szolgáltatás,

- b) a gyermekek napközbeni ellátása,
 - c) a gyermekek átmeneti gondozása.
- *A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:*
 - a) az otthont nyújtó ellátás,
 - b) az utógondozói ellátás,
 - c) a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.
 - *A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:*
 - a) a védelembe vétel,
 - b) a családba fogadás,
 - c) az ideiglenes hatályú elhelyezés,
 - d) az átmeneti nevelésbe vétel,
 - e) a tartós nevelésbe vétel,
 - f) a nevelési felügyelet elrendelése,
 - g) az utógondozás elrendelése,
 - *Az ellátások és intézkedések nyújtása és megtétele, azok ellenőrzése, valamint biztosítása során adatok kezelésére az alábbi szervek és személyek jogosultak:*
 - a) a gyermekek védelmét biztosító hatósági feladat- és hatásköröket gyakorló szervek és személyek (Gyvt. 16. §),
 - b) a fővárosi főjegyző,
 - c) a gyermekjóléti alapellátást és gyermekvédelmi szakellátást nyújtó szolgáltatás, intézmény fenntartója, vezetője,
 - d) a helyettes szülő, nevelőszülő,
 - e) a gyermekjogi képviselő, illetve amennyiben a gyermek panaszának orvoslása érdekében feltétlenül szükséges a betegjogi képviselő, illetve az ellátott jogi képviselő,
 - f) az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
 - g) a gyermekvédelmi szakértői bizottság.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet: A köznevelési törvény 2013. szeptember 1-éig hatályban tartja a közoktatásról szóló törvény 121. §-a (1) bekezdésének 14. pontjában rögzített definíciót a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet vonatkozásában, ezt követően a definíciót a Gyvt. fogja tartalmazni³. A 2013. szeptember 1-éig hatályos szabályozás értelmében hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát családi körülményei, szociális helyzete miatt megállapították. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője, óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetén a tankötelezettség beállításának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Erről a szülő önkéntesen a Gyvt.-ben meghatározott eljárás keretében nyilatkozhat. Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.

A jegyző összesíti a települési önkormányzat illetékességi területén a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és tanulók számát és az ily módon előállított statisztikai adatokat minden év október 31-ig megküldi az illetékes kormányhivatal részére (Nktvr. 27-29. §)⁴

³ A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet Gyvt.-ben rögzített definíciója a sablon készítésekor még nem ismert.

⁴ Iskolaszolga, XXIII. 3., 2012. november

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény: A jogosult gyermek számára a települési önkormányzat jegyzője a Gyvt-ben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot állapít meg. (Gyvt. 18. § (1) a)) A jogosultság megállapítása során sor kerül a jövedelmi és vagyoni helyzet vizsgálatára a Gyvt. 19. §-a szerint.

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás: A támogatásra az rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjaul rendelt hozzátartozó jogosult, aki a gyermek tartására köteles és

1. nyugellátásban,
2. korhatár előtti ellátásban,
3. szolgálati járandóságban,
4. balettművészeti életjáradékban,
5. átmeneti bányászjáradékban,
6. időskorúak járadékában vagy
7. olyan ellátásban

részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik. (Gyvt. 20/B. § (1))

Kedvezményes gyermek-étkeztetés: A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása esetén a gyermek jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének igénybevételére.

Óvodáztatási támogatás: A települési önkormányzat jegyzője annak a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermeknek a szülője részére, aki

- a három-, illetve négyéves gyermekét beíratta az óvodába, továbbá
- gondoskodik gyermeke rendszeres óvodába járatásáról, és
- akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága fennáll

pénzbeli támogatást folyósít. A pénzbeli támogatás folyósításának további feltétele, hogy a gyermek felett a szülői felügyeleti jogot gyakorló szülő, illetve ha mindkét szülő gyakorolja a szülői felügyeleti jogot, mindkét szülő a gyámhatósági eljárásban önkéntes nyilatkozatot tegyen arról, hogy gyermekének hároméves koráig legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. (Gyvt. 20/C. § (1), (2))

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek: Elsősorban a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény szerinti menedékjogot kérő, menekült, menedékes, oltalmazott vagy humanitárius tartózkodási engedéllyel rendelkező gyermekek helyzetére szükséges kitérni. A menedékes - rászorultsága esetén - jogosult a befogadás anyagi feltételeire, valamint ellátásra és támogatásra. A menekültügyi hatóság, valamint a jegyző az ellátásra, támogatásra vonatkozóan határozattal dönt (2007. évi LXXX. törvény, 32. §).

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

Jelenleg két család 3 gyermeke van védelembe véve. A családok rossz anyagi körülmények között élnek, kevés havi jövedelemből, melyet helytelenül osztanak be. A családoknál

jellemző a gyermekek elhanyagolása mint érzelmi, értelmi, szellemi és anyagi téren egyaránt. Az egyik védelembe vett gyermek fogyatékosnak is minősül.

A lakhatási körülményeiket átlag alattinak mondanám, mert a lakás – maguknak köszönhetik – elhanyagolt, lelakott, koszos, igénytelen. A gyerekeknek kevés játéka van, könyvük egyáltalán nincs. A másik család lakás is kicsi, koszos, a gyerekek minimális mennyiségű játéka van. Egészségi szempontból is jellemző az elhanyagolás, sőt tendencia, hogy a nagyvelegi doktornő szókimondó, bár segítő szándékú hozzáállását a családok támadásnak veszik, ezért a szabad orvosválasztási jogukra tekintettel más gyermekorvost választanak a szülők. Ezzel csak annyi gond van, hogy a másik doktornő Móraon rendel, ahová nem sikerül mindig időben eljutni, vagy pénzhiány miatt, vagy azért mert a doktornő nem rendel.

A házak amiben élnek romló állapotúak. Jellemző, hogy akár több generáció is egy fedél alatt él. Általában a családokban 1-2 gyermek van, jellemzőbb a 2. klasszikus sokgyerekes nagycsalád 2 van hátrányos családok között. Általában ezekben a családokban a szülők egyedül élnek.

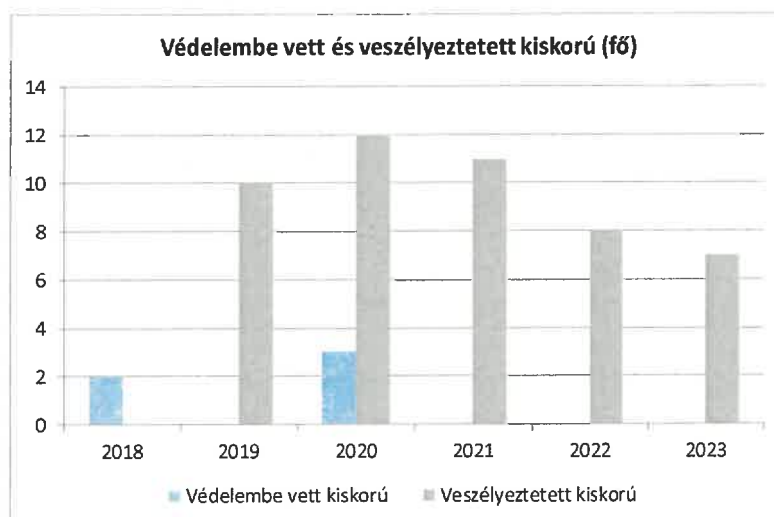
Egészségügyi helyzetükre nézve kirívó adattal, ténnyel nem rendelkezünk. Általánosságban elmondható, hogy az otthoni étkezésünk rendszertelen, és minőségileg is kifogásolható, rendszeres és tápérték szempontjából is kielégítő minőségű ételt inkább csak a közoktatási intézményekben kapnak. Több gyermek tartósan betegnek számít, ők alanyi jogon közgyógyellátásra is jogosultak.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak szociális helyezte ismert, kevés jövedelemből élnek ezek a családok, és a kevéske jövedelmüket is rosszul osztják be.

- b) A halmozottan hátrányos gyerekek jelentős része saját tulajdonú ingatlanban él, mely ingatlan felújítására, korszerűsítésére, sokszor az igény hiánya miatt, annak tisztántartására sem jut pénz

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2018	2	0
2019	0	10
2020	3	12
2021	0	11
2022	0	8
2023	0	7

Forrás: TeIR, KSH Tstar

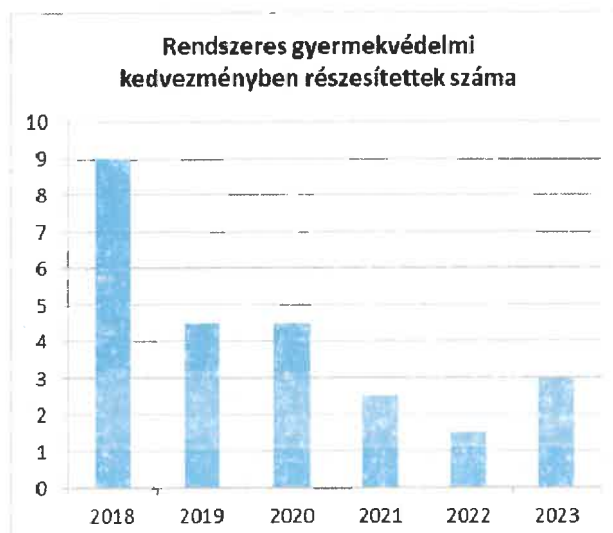

c) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők valamint

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2018	9
2019	5
2020	5
2021	3
2022	2
2023	3

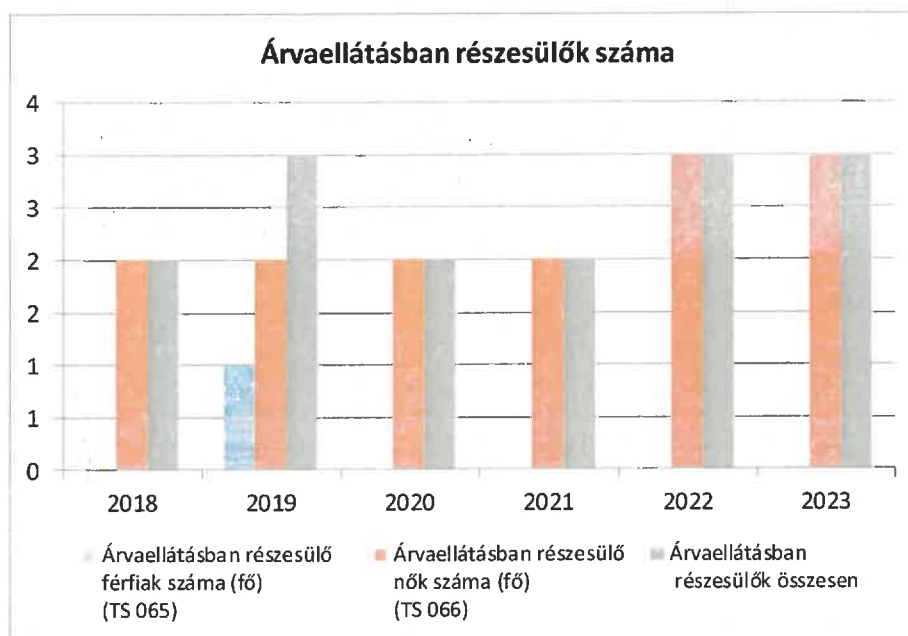
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

d) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2018	0	2	2
2019	1	2	3
2020	0	2	2
2021	0	2	2
2022	0	3	3
2023	0	3	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

e) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

A rendszeres gyermekvédelmi ellátásban részesülők étkeznek 100% térítésmentesen.

f) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

g) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A Gyvt. gyermeki jogokat szabályozó 6. §-a szerint minden gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a társadalomba való beilleszkedéséhez, önálló életvitelének

megteremtéséhez. Joga van arra, hogy a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, az egészségére káros szerek elleni védelemben részesüljön. A Gyvt. 17 § (3) bekezdése alapján a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében történő együttműködési és kölcsönös tájékoztatási kötelezettség is kiemelten fontos.

Nagyveleg községben nincs szegregált, telepszerű lakókörnyezet, tehát ilyen szempontból hátrányos helyzetű, a gyermekek esélyegyenlőségét rontó tényekről nem lehet beszélni.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A Mötv. rendelkezése értelmében az egészségügyi alapellátás, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások a helyi önkormányzat feladata.

Egészségügyi ellátás: az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény adja, amely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A gyermekek számára nyújtott gyermekjóléti szolgáltatás, szociális ellátások: A hatályos jogi szabályozás alapján a gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. A szolgáltatás elvi alapjai, működésére vonatkozó szabályozók jogszabályi kereteit a Gyvt., valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet adják. A gyermekjóléti szolgáltatást az adott fenntartó (önkormányzat, kistérségi társulás, egyház, civil szervezet, stb.) gyermekjóléti szolgálat által biztosítja. A gyermekjóléti szolgálat tevékenységének jelentős része eléri az adott település valamennyi gyermekét, szolgáltató és megelőző funkcióval bír. Tevékenységét összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. A gyermekjóléti szolgálat az általa ellátott településrészen, településen figyelemmel kíséri valamennyi, 0-18 éves gyermek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét.

- A gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásának formái
 - a) a bölcsőde, a hetes bölcsőde,
 - b) a családi napközi,
 - c) a családi gyermekfelügyelet,
 - d) a házi gyermekfelügyelet,
 - e) az alternatív napközbeni ellátás.
- A gyermekek átmeneti gondozása keretében – kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja – a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés

és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról, vagyis teljes körű ellátásáról kell gondoskodni.

- Fogyatékos gyermekek ellátáshoz történő hozzáférése: a szakértői bizottság szakvéleménye alapján a fogyatékos gyermek legfeljebb hatéves koráig fejlődését biztosító korai fejlesztésben és gondozásban vagy fejlesztő felkészítésben vehet részt. A Szt. rendelkezése szerint a nappali ellátás keretében gondoskodni kell többek közt a harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek napközbeni tartózkodásáról, étkeztetéséről.
- Gyermekétkeztetés: Ha a szülő (törvényes képviselő) eltérően nem rendelkezik, a fenntartó az óvodában és az iskolában a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, illetve az iskolai tanítási napokon biztosítja a déli meleg főétkezést és két további étkezést. Iskolai étkeztetésben részesülhet az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe. Az étkezések közül az ebéd külön is igényelhető (Gyvt. 151. §). Ezen szabályokat kell alkalmazni a nyári szociális gyermekétkeztetés esetében is.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Nagyvelegén nincs önálló védőnői körzet, az egyik móri körzettel közösen látja el a nagyvelegi gyerekek gondozását az egyik védőnő.

A védőnő heti rendszerességgel jár át a községbe, külön védőnői és a háziorvossal együtt tartott tanácsadása is van.

A táblázatban került összesítésre évenkénti bontásban az ellátott gyermekek száma illetve a védőnőre jutó gyermeklétszám.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Nagyvelegén nincs külön gyermek háziorvosi körzet, úgynevezett vegyes háziorvosi körzetet működtet az önkormányzat. A településen felszerelt orvosi rendelő van, a tanácsadás is itt történik, a legfontosabb a működéshez előírt minimum eszközökkel, készletekkel a rendelő rendelkezik. A háziorvos mellett egy asszisztens dolgozik.

Gyermek szakorvosi ellátás kizárólag a megyeszékhelyen, Székesfehérváron érhető el. Móron egyre csökken a szakorvosi, főleg gyermek szakorvosi ellátások száma. Többségében beutalásos szakrendeléseket vehetnek igénybe a helyiek, a bejárás többségében tömegközlekedéssel megoldott.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2018	0	n.a.	-
2019	0	n.a.	-
2020	0	n.a.	-
2021	0	n.a.	-
2022	0	n.a.	-
2023	0	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2018	1	0	0	n.a.	n.a.
2019	1	0	0	n.a.	n.a.
2020	1	0	0	n.a.	n.a.
2021	1	0	0	n.a.	n.a.
2022	1	0	0	n.a.	n.a.
2023	1	0	0	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A településen működő óvoda által biztosított fejlesztőpedagógus található.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A gyámügyi eljárásról szóló 1997. évi XXXI. törvény hatályba lépése óta megoldott Nagyveleg községben a gyermekjóléti alapellátás. Szerencsére a feladatot mindig megfelelő, felsőfokú végzettséggel rendelkező családgondozó látta le.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.
2023	n.a.	n.a.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyerekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) gyermekvédelem;

Gyermekvédelem területen jelenleg csak a törvényben (Gyvt-ben) leírt pénzügyi és jogi lehetőségek adottak csak a településen, illetőleg a jogi lehetőség is csak az elháríthatatlan kárral, életveszéllyel járó ideiglenes elhelyezésre szűkölt.

A pénzügyi vonalon is csak a törvényi ellátások érhetőek el.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

Krízishelyzetben sajnos semmilyen szolgáltatás nem biztosított helyben.

- h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

Célzott az egészségfejlesztését célzó továbbá szabadidős és szünidős programok állandó jelleggel egyelőre nem érhetőek el helyben a településen. Az önkormányzati anyagi és humán erőforrás hiányában nem alkalmaz művelődés-szervezőt, nyáron is csak a kastélyban van lehetőség a táborozásra helyben, melyet az Evangélikus egyház helyi közössége szervez.

- i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfégi, szünidei);

A gyermekétkeztetés óvodai és iskolai étkezés keretében és szünidőben is biztosított.

- j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

A testvérvárossal összefogásban megvalósítható.

- k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Nincs adatunk, információnk a hátrányos megkülönböztetésről, sőt semmilyen panasz nem érkezett a szülőktől sem a hivatal felé.

Ha és amennyiben a gyermekekkel gond van/volt mindig is jó, intelligens és korrekt kapcsolatainknak köszönhetően az esetlegesen felvetődő gondokat, problémákat tudtuk/tudjuk kezelni.

- l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Az alábbiakban áttekintjük azokat a területeket, amelyek a jogszabályokban megjelennek, és a közoktatásra vonatkozóan határozzák meg az esélyegyenlőség biztosítását. A jogszabályok és értelmezésük nyújtanak segítséget ahhoz, hogy a HEP ezen fejezetében az önkormányzat elvégezze a szükséges helyzetelemzést.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók:

- a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
 - aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
 - ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
 - ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló

(Nkntv. 4. §-ának 13. pontja)

Sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló a mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, több fogyatékossgal együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, az autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási figyelem- vagy magatartás szabályozási zavarral) küzdők csoportja (Nkntv. 4. § 25. pont)

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartás szabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá

személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek (Nkntv. 4. § 3. pont).

Aránytalan teher

Ha a nevelés, a nevelés-oktatás körülményei az átlagos körülményekhez képest - a gyermek, a tanuló életkorát és sajátos nevelési igényeit figyelembe véve - lényegesen nehezebbek vagy jelentős költségnövekedést okoznak a gyermeknek, tanulónak vagy a szülőnek (Nkntv. 4. § 2. pont)

Az egyenlő bánásmód követelménye kiterjed minden olyan nevelésre, oktatásra, képzésre, amely államilag jóváhagyott vagy előírt követelmények alapján folyik, vagy amelynek megszervezéséhez az állam közvetlen normatív költségvetési támogatást nyújt, illetve amelyhez közvetve – így különösen közterhek elengedése, elszámolása vagy adójóváírás útján – hozzájárul. Az Ebktv. alapján mindenkit egyenlő bánásmód illet meg az oktatással és képzéssel kapcsolatban, így különösen az oktatásba történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározása, a felvételi kérelmek elbírálása, az oktatás követelményeinek megállapítása és a követelménytámasztás, a teljesítmények értékelése, az oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele, az oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés, a kollégiumi elhelyezés és ellátás, az oktatásban megszerezhető tanúsítványok, bizonyítványok, oklevelek kiadása, a pályaválasztási tanácsadáshoz való hozzáférés, valamint az oktatásban való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során.

A jogellenes elkülönítés (szegregáció) leggyakrabban az oktatásban tapasztalható. Éppen ezért a törvény szerint hátrányos megkülönböztetésnek minősül a bármely csoporthoz tartozó személyek elkülönítése egy oktatási, nevelési intézményben, illetve az azon belül létrehozott tagozatban, osztályban, csoportban, beleértve azt is, ha az elkülönítés számarányukhoz viszonyítva lényegesen nagyobb arányban érinti a csoport tagjait, mint a többi tanulót. Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti valamely személy vagy csoport olyan nevelésre, oktatásra való korlátozása, olyan nevelési, oktatási rendszer vagy intézmény létesítése, fenntartása, amelynek színvonala nem éri el a kiadott szakmai követelményekben meghatározottakat.

A halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek, tanulók elkülönítése társaiktól sérti az egyenlő bánásmód követelményét, ezért szükséges figyelemmel kísérni a működési körzetek kialakítását, az iskolai felvételi eljárást, az egyes csoportok, osztályok összetételét.

Ha a településen több általános iskola, tagintézmény működik, akkor az általános iskolai körzeteket úgy kell meghatározni, hogy kialakíthatóvá váljon a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyenletes aránya a nevelési-oktatási intézményekben. Ha a településen, kerületben több általános iskola működik, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulóknak az egyes felvételi körzetekben kiszámított aránya legfeljebb 15 százalékponttal lehet magasabb, mint az általános iskolába járó halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeknek a település, kerület egészére kiszámított aránya. Nem jelölhető ki kötelező felvételt biztosító iskolának az az általános iskola, amely körzetének kialakításánál a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek körzeti aránya túllépésére vonatkozó rendelkezés nem tartható meg, feltéve hogy a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók körzeti aránya elérné az 50%-ot és egyébként a település többi iskolája elégséges férőhellyel rendelkezik a település összes tanköteles tanulójának felvételéhez. Előnyben részesítési kötelezettségként jelenik meg az a rendelkezés, mely szerint ha az általános iskola a felvételi kötelezettsége után további felvételi, átvételi kérelmeket is teljesíteni tud, a további felvételi kérelmek teljesítésénél előnyben kell részesíteni a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat. A felvételi körzet kialakítására vonatkozó szabályozás a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rend. 24-25. §-ában található.

A körzethatárok kialakításánál és a beiskolázásnál az Ebktv. vonatkozó paragrafusait is figyelembe kell venni. Ebben segít eligazodni az Egyenlő Bánásmód Tanácsadó Testület 2/2007. (III. 23.) TT sz. állásfoglalása: Az etnikai alapú iskolai szegregációt nem csupán a tényleges, hanem a jogsértő által feltételezett etnikai hovatartozás alapján is el lehet szenvedni. A szegregáció megvalósulásának nem feltétele az elkülönített csoporttal szembeni hátrány, csupán a törvényben meg nem engedett elkülönítés.” A jogellenes, elkülönített oktatás még abban az esetben is jogszerűtlen, ha teljes mértékben azonos feltételek biztosításával történik. A jogellenes elkülönítés minden aktivitást nélkülöző fenntartása is megvalósíthatja a jogsértést.

A HEP során tehát nemcsak a hátrányos helyzet és halmozottan hátrányos helyzet adataival, hanem valamilyen aggregált formában vagy becslésekre alapozott, civil kontroll vagy kisebbségi képviselő biztosításával is visszaigazolt, etnikai adatközléssel is foglalkozni kell.

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók magántanulóvá nyilvánítása esetén fokozott körültekintéssel kell eljárni. A jogalkotó szándéka az volt, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók magántanulóvá nyilvánítását és az ezzel gyakran együtt járó lemorzsolódás megelőzhető legyen. Ha az iskola igazgatójának megítélése szerint a tanulónak hátrányos, hogy tankötelezettségének magántanulóként tegyen eleget, vagy az így elkezdett tanulmányok eredményes folytatására vagy befejezésére nem lehet számítani, köteles erről értesíteni a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes kormányhivatalt, amely a gyámhatóság és a gyermekjóléti szolgálat véleményének kikérése után dönt arról, hogy a tanuló milyen módon teljesítse tankötelezettségét. Halmozottan hátrányos helyzetű tanuló esetén az iskola igazgatójának döntéséhez be kell szereznie a gyermekjóléti szolgálat véleményét (Nkntv. 45. §).

Integrációs felkészítés Pedagógiai Rendszere⁵ (IPR)

A szociális hátrányok enyhítése, a tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztése érdekében az általános iskola és a középfokú iskola képességkibontakoztató vagy integrációs felkészítést szervez, amelynek keretei között a tanuló egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatása, fejlődésének elősegítése, a tanuló tanulási, továbbtanulási esélyének kiegyenlítése folyik. A képességkibontakoztató és az integrációs felkészítés megszervezése nem járhat együtt a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók elkülönítésével. A képesség-kibontakoztató felkészítésben a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, illetve sajátos nevelési igényű tanuló vehet részt⁶. Az óvoda a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára fejlesztő programot szervez, melynek keretében a gyermek fejlesztésével kapcsolatos pedagógiai feladatokat, a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységet folytat.

A képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítés, valamint az óvodai fejlesztő program megvalósítása az oktatásért felelős miniszter által kiadott személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató program alapján zajlik. (20/2012. (VIII. 31.) EMMI rend. 171. § - 173. §)

Az Nkntv. 47. §-a alapján sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók neveléséről, iskolai felkészítéséről a szakértői bizottság szakértői véleménye szerint kell gondoskodnia az óvodának, iskolának. A sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelése, a tanuló iskolai nevelése-oktatása,

⁵ A kézirat lezártakor hatályos szabályozók: 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet XIX. fejezet: Különleges pedagógiai célok megvalósításához igazodó nevelés- és oktatásszervezési megoldások 67. A képességkibontakoztató és az integrációs felkészítés szabályai 171. §, 172. § és 68. Az óvodai fejlesztő program megszervezése 173. §. Magyar Közlöny. 2012. augusztus 31., valamint: Miniszteri Közlemény (megjelent az Oktatási Közlöny 2007. máj. 14. LI. évf. 11. számában) a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és tanulók esélyegyenlőségének biztosítását szolgáló iskolai és óvodai integrációs programról.

⁶ A képesség-kibontakoztató felkészítésben résztvevők, ezen belül is a sajátos nevelési igényű tanulók létszám-számításával kapcsolatban ld. a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rend. 171. § (5) bekezdését: "...A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számának megállapításánál a sajátos nevelési igényű halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat csak akkor kell figyelembe venni, ha iskolai nevelésük, oktatásuk a többi tanulóval együtt, azonos iskolai osztályban, csoportban történik. Azokat a sajátos nevelési igényű tanulókat, akik a fogyatékos típusának megfelelően létrehozott iskolai tagozaton, osztályban, csoportban teljesítik tankötelezettségüket, és akikről a szakértői bizottság által kiadott szakvélemény megállapította, hogy kizárólag a többi tanulóval elkülönítetten oktathatók, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számának, arányának meghatározására irányuló valamennyi számításnál figyelmen kívül kell hagyni."

továbbá kollégiumi nevelése az e célra létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben, konduktív pedagógiai intézményben, óvodai csoportban, iskolai osztályban, vagy a többi gyermekkel, tanulóval részben vagy egészben együtt történhet. A gyermek, tanuló integrált vagy speciális intézményi keretek között történő nevelését, oktatását a szakértői bizottság által kiadott véleményben foglalt állásfoglalás alapján lehet és kell biztosítani. Az ezzel ellentétes gyakorlat jogsértő mind a Nkntv., mind pedig az egyenlő bánásmód követelményét tekintve.

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2018	23	1	4,35
2019	24	0	0,00
2020	22	0	0,00
2021	20	0	0,00
2022	24	0	0,00
2023	0	0	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2018	n.a.	0	0,00
2019	n.a.	0	0,00
2020	n.a.	0	0,00
2021	n.a.	0	0,00
2022	n.a.	0	0,00
2023	n.a.	0	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és képzőfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és képzőfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnázium tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2018	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0
2023	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet

Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2018	8	0
2019	4	0
2020	0	0
2021	0	0
2022	0	0
2023	3	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A településen nincs iskola. A szomszédos települések iskoláiban, a sajátos nevelésű igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek, tanulók óvodai és iskolai ellátása megoldott. Az iskolákban biztosított a logopédiai ellátás, a gyógypedagógiai fejlesztési lehetőség. Az iskolákban részmunkaidős pszichológusokat alkalmaznak.

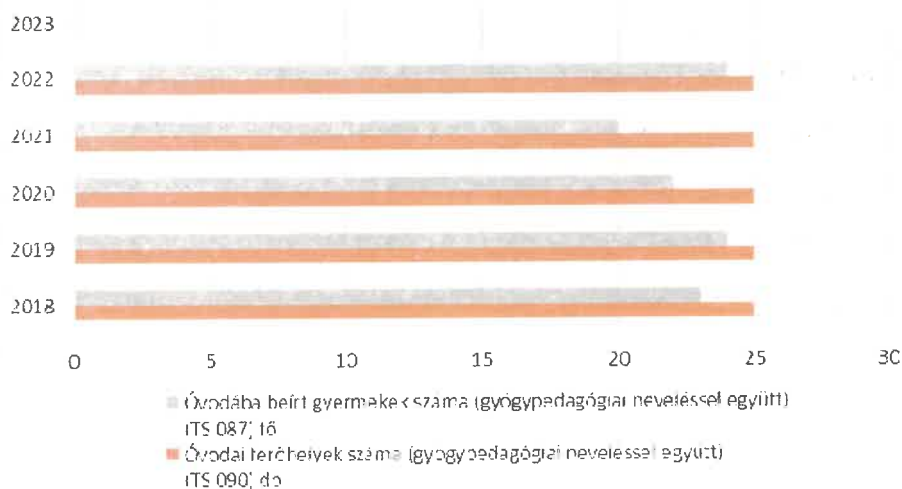
b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az Integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2018	n.a.	1	25	1	23	0	0	23
2019	n.a.	1	25	1	24	0	0	24
2020	n.a.	1	25	1	22	0	0	22
2021	n.a.	1	25	1	20	0	0	20
2022	n.a.	1	25	1	24	0	0	24
2023	n.a.	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

Óvodai férőhelyek

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2018	0	0	0	0,00	0,00
2019	0	0	0	0,00	0,00
2020	0	0	0	0,00	0,00
2021	0	0	0	0,00	0,00
2022	0	0	0	0,00	0,00
2023	0	0	0	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0
2023	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

A tipikus hátrányos megkülönböztetés, jogellenes elkülönítés az óvodában nem tapasztalható, illetve a móri oktatási intézményeiben sem jellemző, nincs.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

Visszaulva az előző pontnál leírtakra, a tanulók iskolai eredményessége, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérés nem számottevő.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

nincs információnk egyik iskolából sem a pozitív diszkriminációról.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2018	n.a.	n.a.	n.a.	15
2019	n.a.	n.a.	n.a.	9
2020	n.a.	n.a.	n.a.	0
2021	n.a.	n.a.	n.a.	0
2022	n.a.	n.a.	n.a.	0
2023	n.a.	n.a.	n.a.	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön

beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
- Gyermekszegénység	- ruha, egyéb használati tárgyak (pl.: mikró, tűzhely, mosógép) játékok, tanszerek cseréjének megszervezése
- Általános és középiskolai hiányzások száma magas	- tájékoztató a szülőknek a hátrányos jogkövetkezményekről - családgondozó szorosabb együttműködése, kapcsolata a középfokú intézményekkel
- Tanulási, továbbtanulási lehetőség hiánya	- korai fejlesztési lehetőségek - Tehetséggondozó Programokban való részvétel támogatása - egyéb helyi ösztöndíj, alapítványi támogatások biztosítása - műv házban az informatikai lehetőségek kihasználása (internet használat) és a GINOP 3.3.1 által nyert IKT eszközök használata
- Tartós betegség, fogyatékoság miatt magas az emelt családi pótlékosok száma	- egészségnapok, felvilágosítások szervezése, prevenciós előadások
- Lakhatási problémák	- tájékoztatás jogaikról
- Tájékozatlanság	- tájékoztatás ellátásokról (szoc, egészségügyi) - pályázatok elkészítése (otthon melege)
- kulturális, és sport rendezvényekhez való hozzáférés hiánya, közösség építés hiánya	- zenehallgatás, film- kölcsönzési lehetőség megszervezése - mozifilmek vetítése, - vetélkedők megszervezése a felkészítéstől a lebonyolításig - helyi sportvetélkedők megszervezése (helyi, térségi szinten) - kirándulások szervezése - szabadidő szervezett eltöltésének lehetősége
- önértékelés hiánya	- önkéntes pontokon keresztül szakemberek bevonása

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

- Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.
- a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,
- a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,
- a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is.

A településen a bölcsőde 2023 nyílt meg és van óvoda. Az intézmények reggel 7 órától 17 óráig vannak nyitva. 3 óvónő van, illetve 4 dajka és egy pedagógiai asszisztens.

A lakosság képzettségét tekintve kevés a diplomás, középfokú iskolai végzettségű, számottevőbb a szakmunkás végzettség, de a munkanélküliek többsége csak 8. általános iskolai végzettséggel rendelkezik. Az elmúlt pár hónapban ismét megnőtt a kereslet a betanított első sorban női munkaerő iránt. Egyelőre nincs információnk, hogy a regisztrált nagyvelegi női munkavállalók elhelyezkedése sikeres volt-e.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2018	3,11	1,9	2,51%
2019	2,69	1,94	2,32%
2020	0,46	3,48	1,97%
2021	0,91	3,47	2,19%
2022	2,28	1,99	2,14%
2023	1,75	2,53	2,14%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Igazából nincs a településen a női foglalkoztatást segítő képzés, releváns adatokkal nem rendelkezünk.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az a) pontnál már jeleztük az újra megnövekedett elsősorban női betanított munkaerő iránti keresletet, amit abszolút, esélyeket növelő tényezőként említünk meg. E munkalehetőségek hátránya talán az, hogy általában 3 szakos, vagy folyamatos munkabeosztással jár, illetve ingázni kell Mór és Nagyveleg között.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Sajnos a multicégeknek jellemző, hogy nyomott bérekkel foglalkoztatják azokat, akik a tényleges termelést végzik, akik a GDP előállítják. A törvényhozók a munkáltatók malmára hajtják a vizet a munkavállalókra nézve kedvezőtlen jogi szabályozással. (30 nap táppénzes állomány után már nem jár időarányosan sem a szabadság, műszakpótlékok csökkentése stb.)

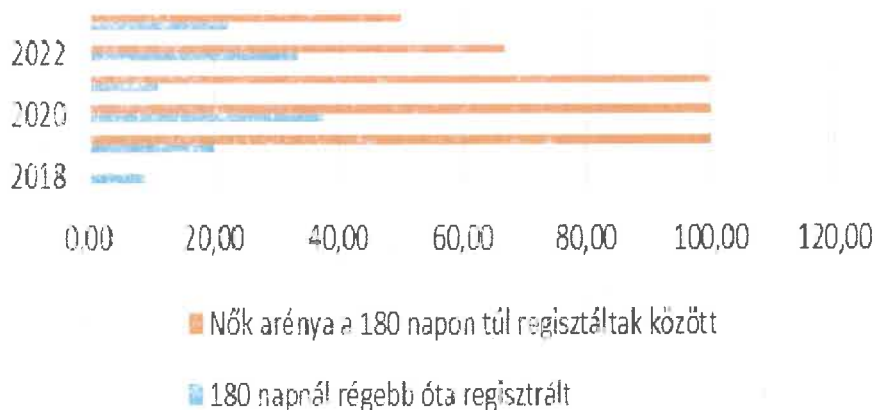
A klasszikus női és férfi munkavállaló közötti bérkülönbségre vonatkozó releváns adattal nem rendelkezünk.

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2018	9,09	0
2019	20	100
2020	37,5	100
2021	11,11	100
2022	33,33	66,67
2023	22,22	50

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

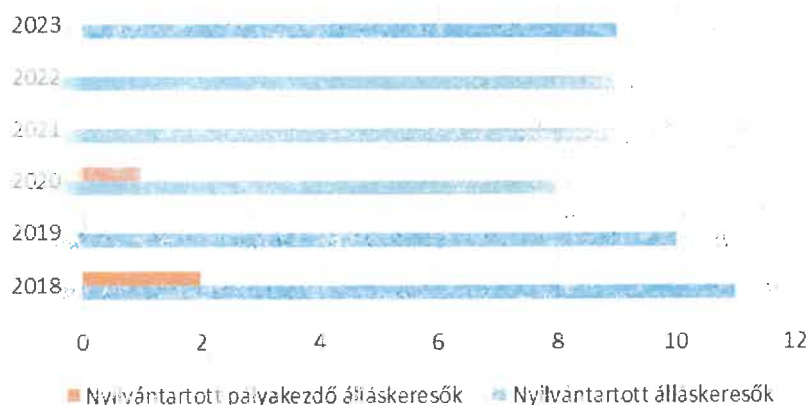
180 napnál hosszab ideje álláskeresők

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2018	11	2
2019	10	0
2020	8	1
2021	9	0
2022	9	0
2023	9	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Álláskeresők

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A gyermekek napközbeni ellátása megszervezhető - a gyermekek életkorának megfelelően - különösen bölcsődében, hetes bölcsődében, családi napköziben, családi gyermekfelügyelet vagy házi gyermekfelügyelet keretében, nyári napközis otthonban, valamint óvodában, iskolában.

Bölcsőde

A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

Családi napközi

A gyermekek napközbeni ellátásának minősül a bölcsődei és óvodai ellátásban nem részesülő, továbbá az iskolai oktatásban részesülő gyermeknek az iskola nyitvatartási idején kívüli, valamint az iskolai napközit vagy tanulószobai ellátást igénybe nem vevő gyermek családi napköziben történő, nem közoktatási célú ellátása.

A családi napközi a családban nevelkedő gyermekek számára nyújt életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, étkeztetést és foglalkoztatást.

Óvoda

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi kerületben, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető. (Nkntv. 8. §)⁷

Általános iskola

Az Nkntv. értelmében 2013. szeptember 1-étől az általános iskolában 16 óráig kell megszervezni a tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokat. A törvény 4. §-ának 4. pontjában rögzíti továbbá az egész napos iskola fogalmát, mely olyan iskolaszervezési forma, ahol a tanórai és más foglalkozásokat a délelőtti és délutáni időszakra egyenletesen szétosztva szervezik meg.

Nagyveleg községben, mint már többször is említettük óvoda működik, összesen 25 óvodás korú gyermek elhelyezését tudják megoldani. Jelenleg már a bölcsőde is működik 5 fővel.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A fogamzásszabályozás és szexualitás gyakran még a mai családokban is tabu témának számít. Ezért kiemelten fontos szerepet kapnak a közoktatási intézmények a gyerekek felvilágosításában. A gyerekek szexuális felvilágosítását célzó programok, tanórák már a helyi általános iskolában is megkezdődnek.

Várandós tanácsadást heti rendszerességgel tartanak a védőnők. A védőnő koordinálja a terhesség idejének megfelelő vizsgálatok megtörténtét. A védőnő otthonában is meglátogatja a várandósokat és életvezetési-, lakásrendezési tanácsokat ad, hogy megfelelő legyen a csecsemő fogadása. A gyerekágyas gondozás során a szülés után mindenki megkapja a kellő tanácsadást, hogy milyen fogamzásgátlást használjon.

A településen működő gyermekjóléti szolgáltatás keretében is állandó, folyamatos jelleggel történik a Szolgálattal kapcsolatban álló családok körében családtervezési, fogamzásgátlás, életvezetési, gyermeknevelési, gyermekgondozási tanácsadás.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A családon belüli erőszak esetén alkalmazható legfontosabb rendelkezéseket a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távollattársról szóló 2009. évi LXXII. tv. és a Büntető törvénykönyv tartalmazza. A családon belüli erőszakra nincs önálló tényállás, a párkapcsolati erőszakra jelenleg a Büntető törvénykönyv különböző tényállásai vonatkoznak, ld. testi sértés, zaklatás, távollattárs.

A nők elleni erőszak különböző formáira, vagy ugyanezeknek nem a párkapcsolaton belül megnyilvánuló formáira (pl. szexuális jellegű visszaélések) is a Büntető törvénykönyv releváns

⁷ Az Nkntv. 2014. szeptemberétől 3 éves kortól teszi kötelezővé az óvodai részvételt.

paragrafusai vonatkoznak. A zaklatás, szexuális vagy családon belüli erőszak miatt történt rendőrségi feljelentések száma alulmarad a tényleges esetek számától

A település kicsi, szinte mindenki mindenről tud, de jelenleg nincs hivatalos tudomásunk olyan családi konfliktusról, távoldartásról, ami jelen fejezetben releváns adat lehetne.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

Nincs a településen sem anyaoththon, sem családok átmeneti otthona. A legközelebbi anyaoththon, ahová elsősorban fehérvári állandó lakóhelyű anyákat helyeznek el Székesfehérváron van, illetve **Kisbéren és Dunaújvárosban.**

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az Alaptörvény fent hivatkozott, XV. cikkére visszavezetve vizsgálható, hogy a helyi közéletben a nők és férfiak azonos jogai a politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében érvényesülnek-e.

Az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselő. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket

A képviselő-testületben a férfiak (4) – nők (1) arányát a 2014. választások óta kedvezőtlennek mondhatjuk. A nyugdíjas klubok élén is női vezető van, akárcsak a Vöröskereszt Helyi Szervezetének és a Nőklubnak az élén is.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémákkal rendszeresen és folyamatosan foglalkozik a Vöröskereszt Helyi Szervezete, valamint többségében a Nyugdíjas Klub is. A klubok és tagjainak összefogásával mindig is igyekeztek, igyekeznek segíteni a hátrányos helyzetű, sok gyerekes családoknak, többek között, ruhagyűjtéssel majd a ruhák szétosztásának megszervezésével, ideiglenes napközbeni gyermekfelügyelet vállalásával, Esetenként kisebb összegű pénz kölcsönadásával, vagy élelmiszerek adásával, adományozásával.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
- piacképes végzettség hiánya, iskolázatlanság	- tájékoztatás képzési lehetőségekről (munkaügyi központon keresztül, egyéb tanfolyamok)
- elhelyezkedés nehézsége, rugalmatlanság	- gyerekfelügyelet megoldása - vállalkozók, munkavállalók tájékoztatása a foglalkoztatás ösztönző lehetőségekről - információs táblák elhelyezése az aktuális álláslehetőségekről - önellátás képességének növelése
- elhelyezkedési kényszer hiánya,	- életvezetési tanácsok, álláskeresési tréning

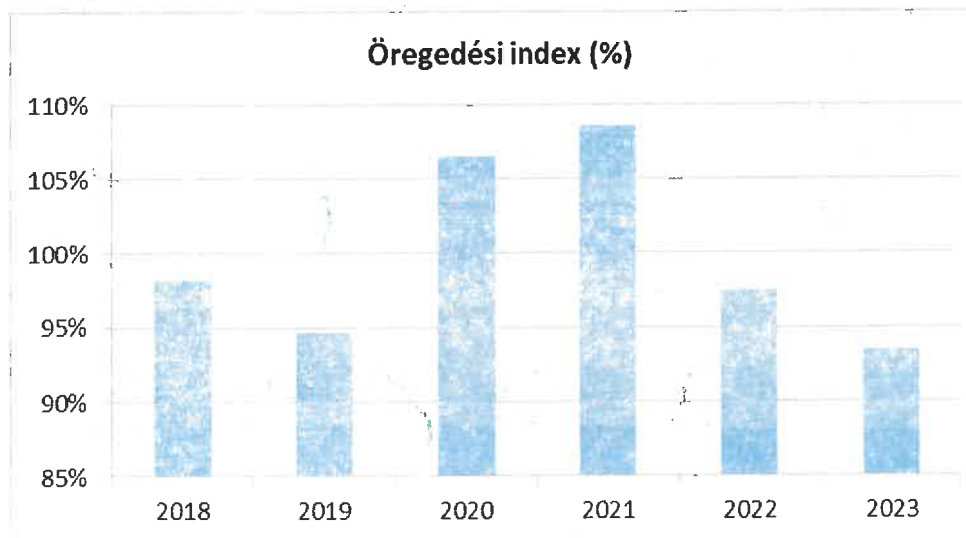
motiváció hiánya - közmunkában végezhető munkalehetőség kevés, inkább fizikai és férfi munka jellemző	- változásra motiváló tényezők feltárása - közösséget építő munkába való bevonás a településen, vagy pl: önk. intézmények takarítása
- önértékelés hiánya	- önkéntes pontokon keresztül szakemberek bevonása
- családon belüli erőszak	- stressz kezelés - tájékoztatás jogi lehetőségekről (távoltartás, feljelentés lehetősége)
- családok eladósodása - önértékelés hiánya	- helyi civilekkel való együttműködés, megtanítani a családokat pl: a földművelés, állattartás lehetőségét, - felkutatni a felvásárlással foglalkozókat (pl: bodza, gyógynövényeseket stb.) - helyi börze megtartása, szervezése - baba-mama klub megszervezése, probléma megoldó beszélgetések szervezése - önellátás képességének növelése

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2018	106	108	98,15%
2019	106	112	94,64%
2020	115	108	106,48%
2021	114	105	108,57%
2022	115	118	97,46%
2023	115	123	93,50%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

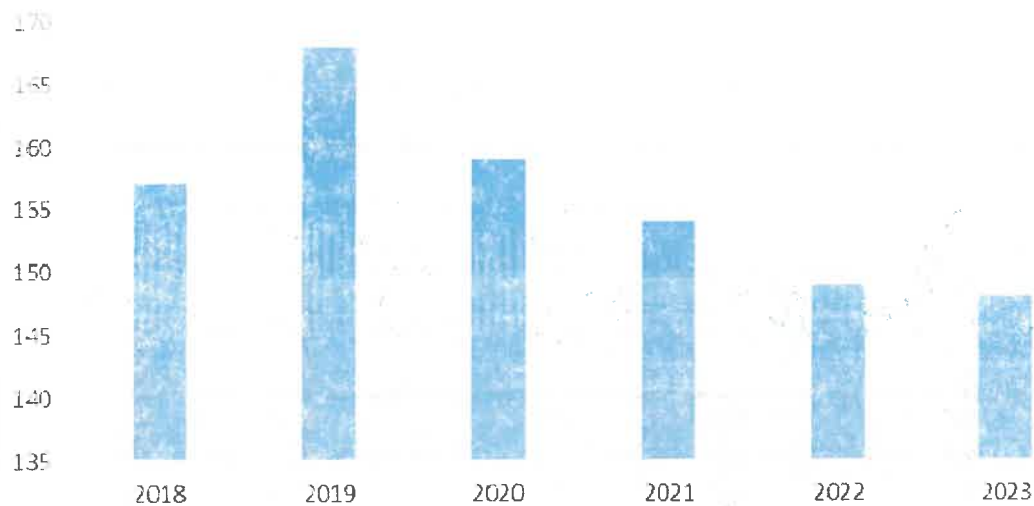

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2018	57	100	157
2019	67	101	168
2020	60	99	159
2021	57	97	154
2022	56	93	149
2023	55	93	148

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Nyugdíjasok száma

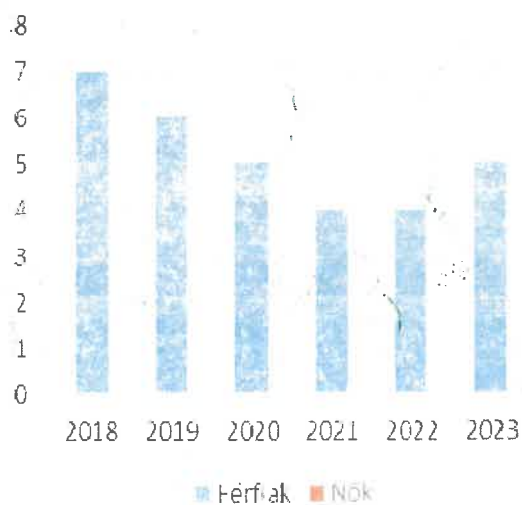

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

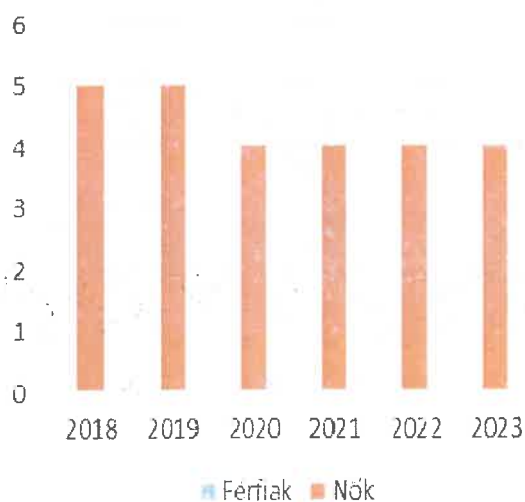
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2018	7	0	36	75	0	5	0
2019	6	0	45	78	0	5	0
2020	5	0	40	78	0	4	0
2021	4	0	41	78	0	4	0
2022	4	0	43	73	0	4	0
2023	5	0	39	72	0	4	0

Forrás: TeIR, KSH Sta

Életkoron alapuló ellátás nemek szerint

Özvegyi nyugdíjban részesülők nemek szerint

**Öregségi nyugdíjban
részesülők nemek szerint**

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

A munkaügyi központ adatai szerint nincs idős regisztrált nagyvelegi munkanélkülünk. Nincs tudomásunk olyan idős emberről a faluban, akinek ne lenne ellátása, vagy öregségi nyugdíjban vagy özvegyi nyugdíjban, vagy rokkantsági nyugellátásban, de mindenki kap valamilyen havi rendszeres ellátást.

Időskorúak ellátást eddig senki sem igényelte.

Az önkormányzatnak jelenleg nincsen nyugdíjas, vagy nyugdíjas korú alkalmazottja. Nincs tudomásunk arról, hogy az aktívabb korú tehát a 70. életévüket még be nem töltött idősek alkalmi munkát vállalnának. A településen mindig is jellemző volt a háztáji állatok és földek mellett további termőföldek és szőlős területek művelése, vállalása.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Fő összesen		11	10	8	9	9
41-45 év (TS 042)	Fő	1	1	1	1	1	1
	%	9,09%	10,00%	12,50%	11,11%	11,11%	11,11%
46-50 év (TS 043)	Fő	2	2	0	2	0	0
	%	18,18%	20,00%	0,00%	22,22%	0,00%	0,00%
51-55 év (TS 044)	Fő	0	1	1	0	0	0
	%	0,00%	10,00%	12,50%	0,00%	0,00%	0,00%
56-60 év (TS 045)	Fő	0	0	1	1	1	2
	%	0,00%	0,00%	12,50%	11,11%	11,11%	22,22%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	0	0	0	0	3	4
	%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	33,33%	44,44%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- b) tevékeny idősor, élethosszig tartó tanulás, idősorok, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

Bár helyi, mindenkire kiterjedő felmérést nem készítettünk az idősorok körében jelenlegi tanulmányaikról, érdeklődési körükről, nem jellemző az élethosszig tartó tanulás.

Idősorok, nyugdíjasok foglalkoztatására, tekintettel arra is, hogy nincs jelentős munkáltató a környéken, illetve arra, hogy nincs közintézmény a településen nincs lehetősége az önkormányzatnak. A településen nincs az idősorok foglalkoztatását segítő program.

- c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

Az önkormányzatnak nincs adata, információja a foglalkoztatás területén az idősorokért hátrányos megkülönböztetésről.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

- a) az idősorok egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma (Megegyezik a 6.1.1-es táblázattal)			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2018	57	100	157
2019	67	101	168
2020	60	99	159
2021	57	97	154
2022	56	93	149
2023	55	93	148

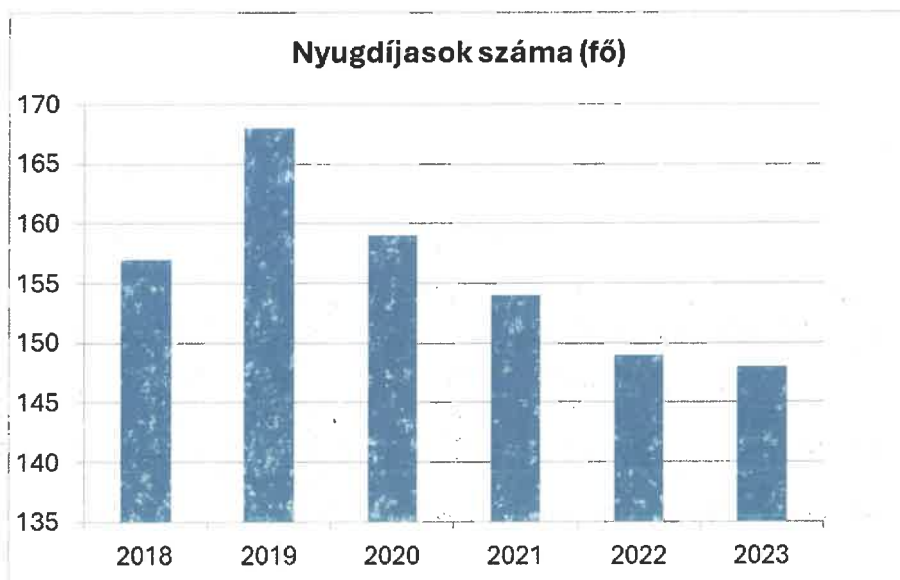
Forrás: TeIR, KSH Tstar

Nincs sem negatív sem pozitív megkülönböztetés az egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés területén igazából egyik a HEP-ben érintett csoport esetében sem.

Jellemző, hogy a háziorvosi alapellátást az idősebb korosztály – állapota miatt is – többször veszi igénybe, a szakellátásokra való beutalások szám az ő körükben magasabb.

A településen élők igénybe vehetik indokolt esetben a rendkívüli település támogatás, amely kiterjed a temetkezéskor keletkezett kiadások enyhítésére, rendkívül szorult anyagi helyzetre és létfenntartás veszélyeztető helyzetre is.

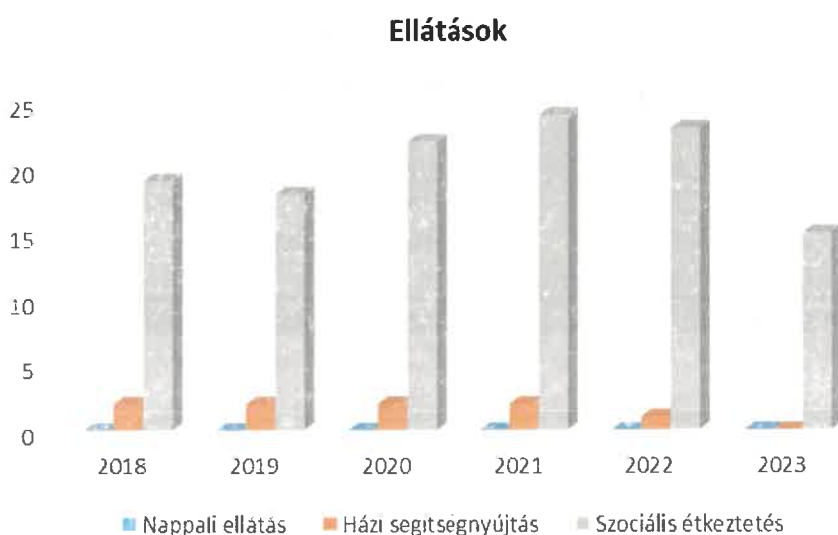
Biztosított a településen a házi segítségnyújtás, és a szociális étkeztetés is. Nagyveleg községben jelenleg 15 étkeztetést kérő személy van, házi segítségnyújtást kérő személy nincs.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2018	106	0	2	19
2019	106	0	2	18
2020	115	0	2	22
2021	114	0	2	24
2022	115	0	1	23
2023	115	0	0	15

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

A kulturális közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés minden korosztály előtt egyenlő lehetőséggel és eséllyel nyitott.

c) idősök informatikai jártassága;

Telefonos, nem reprezentatív felmérést végeztünk az idősök informatikai jártasságával kapcsolatban. Látható, hogy az informatikát használók száma és jártassága évről – évre kedvező eredményeket mutat.

d) a generációk közötti programok.

2023-ban ünnepelte fennállásának 45. évfordulóját az „Ősz Virágai” Nyugdíjasklub. Az elmúlt 45 év alatt ugyanaz a vezető vezette a klubot. Igényfelmérés és megbeszélés alapján szervezeték mindig is programjaikat, melyek színes, érdekes kulturális jellegű programtól a kirándulásig, közös főzéseikig terjedően sok rétegű volt.

Évente többször szerveznek bált, kirándulást. Támogatják főleg munkájukkal, sütemények készítésével, személyes megjelenésükkel az önkormányzati rendezvényeket, összejöveteleket.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
-	Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön
- bűnözői csoportoknak jobban kiszolgáltatottak koruk, jóhiszemőségük miatt	- tájékoztatás, figyelemfelhívás, bevonása közbiztonság megtartásába
- időskori elmagányosodás	- nyugdíjasklubok működésének erkölcsi, anyagi támogatása - nyugdíjasok körében szervezett foglalkozások: informatikai, egészségmegőrzés, aktív szellemi testi életmód ösztönzése, kézműves, kulturális, zenés-táncos rendezvények stb. - teadélután szervezése, problémák megbeszélése
- önellátási képesség csökken	- házi segítségnyújtás biztosítása, szociális étkeztetés megszervezése, ellátásokról való tájékoztatás

	- tájékoztatás az intézményi hálózat lehetőségeiről - meglévő képességek szinten tartása
- növekvő egészségügyi problémák	- tájékoztatás az intézményi hálózat lehetőségeiről - szűrőprogramok szervezése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A legfőbb probléma, hogy az önkormányzatnak **nincs pontos** adata információja a fogyatékosok számáról, a fogyatékosokról.

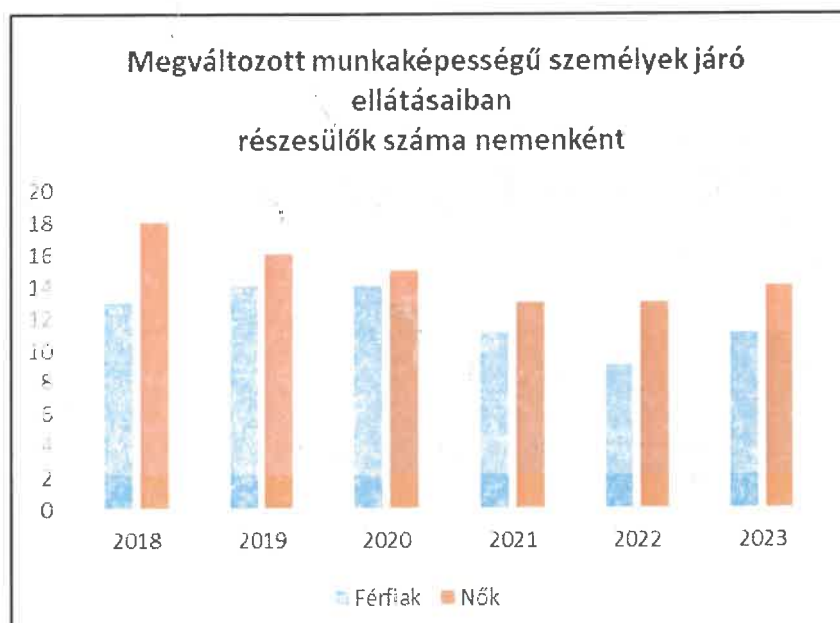
A községben jellemző a mozgásszervi megbetegedések, fogyatékoságok. Értelmi fogyatékos gyermekek száma 0 fő.

Az önkormányzati intézmények, mint óvoda, bölcsőde orvosi rendelő a közös önkormányzati hivatal épülete akadálymentesített kerekesszékekkel megközelíthetőek, az épületekbe be lehet jutni. Az orvosi rendelő és a bölcsőde is mozgáskorlátozottak számára kialakított illem helységgel van ellátva, az ajtó szélessége is szabvány méretű. Más jellegű akadálymentesítés nincs sem a vakok számára. Az önkormányzat honlapja sem vakbarát. Önkormányzat épületében található a posta, ami az a főbejárat felől akadálymentesített.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2018	13	18	31
2019	14	16	30
2020	14	15	29
2021	11	13	24
2022	9	13	22
2023	11	14	25

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0
2023	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

Ez a probléma azért nem releváns, mert nincs jelentős munkavállalót foglalkoztató munkáltató a községben.

- b) munkavállalást segítő lehetőségek;

ez sem releváns, hiszen nincs semmilyen támogató helyi intézmény, szolgáltatás illetve program ami, a fogyatékosok önálló életvitelét támogatná.

- c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Ez a pont sem releváns, hiszen nincs semmilyen támogató helyi intézmény, szolgáltatás illetve program ami, a fogyatékosok önálló életvitelét támogatná.

- d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

nem releváns

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátásának valamennyi formája elérhető a településen, amit a jogszabályok előírnak.

- Fogyatékossgai támogatás: A Fot. 22. §-a alapján biztosított fogyatékossgai támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.
- Rokkantsági járadék: A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80 %-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és nyugellátást, baleseti nyugellátást részére nem állapítottak meg, rokkantsági járadékra jogosult.

- Közlekedési kedvezmény: A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult
- Parkolási igazolvány: Parkolási igazolványra az a személy jogosult,
 1. aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott,
 2. aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül,
 3. akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy aki vaknak vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősül
- Fogyatékos személyek számára biztosított alap- és szakosított ellátási formák:

Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás

Szakosított ellátási formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

A bölcsőde, az orvosi rendelő és a hivatal épülete akadálymentesített. Az óvoda épülete is megközelíthető kerekesszéssel.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

A posta épülete közvetlenül nem megközelíthető mozgássérülteknek, de a hivatal bejárata felől megoldható.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

Nagyveleg község vonatkozásában ez a pont nem releváns.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

A község közterületei akadálymentesítettnek tekinthetők, mindenhol van kiépített, pormentes járda ahol a kerekesszéssel való közlekedés lehetséges. A közlekedési közlekedés már problémásabb mert a buszok ajtóí szimplák, a buszok nem alacsony padozatúak, fellépni még ép egészséges embernek is nehézkes.

f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye, stb.);

Ez a pont sem releváns, mert nincs semmilyen speciális megoldás pl: a közlekedésre, és semmilyen nappali ellátást nyújtó intézmény sincs a településen.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások). nem releváns.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen nem releváns

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

itt helyben nem releváns

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
- Nincs nyilvántartása az önk-nak az érintett személyek számáról, és helyzetéről, fogyatékossg okáról	- Összegyűjteni, felmérni, eü, szoc. ellátók adataiból
- Fogyatékossg megismerésének, elfogadásának hiánya	- Családi nap megszervezése: szerepcsere, egészség megelőzés
- Fejlesztési lehetőségek hiánya	- Önkéntes pontokon keresztül fejlesztési lehetőségek feltárása, szakemberek bevonása
- Főleg vidéken jellemző a fogyatékos/egészségkárosodott személyekkel foglalkozó civil kezdeményezések, információ hiánya	- Helyi vállalkozók, civilek tájékoztatása pl: a kedvezményes foglalkoztatás lehetőségéről. Tájékoztató a fogyatékosoknak/egészségkárosodottaknak az igénybe vehető támogatásokról.
- otthoni ellátás hiánya	- közösségi pszichiátriai ellátáshoz való hozzáférés biztosítása
- szakellátásra való eljutás lehetősége	- támogató szolgálat elérésének megszervezésével

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Fűnyírás a közterületeken	Arra megfelelő eszköz beszerzése
A meglévő eszközök tárolása	Tárolóhelyiségek kialakítása
A helyi lakosság összefogása	Közösségi tér kialakítása
Rossz utak, járdák hiánya	Belterületi utak fejlesztése

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

Mint korábban már jeleztük a Vöröskereszt Helyi Szervezete eseti jelleggel szokott ruhagyűjtést és osztást szervezni a sokgyerekes, hátrányos helyzetű családoknak. Nagyobb ünnepek alkalmával szintén élelmiszer, gyümölcs osztásával segítenek rajtuk.

Az Evangélikus Egyház nagyvelegi lelkésze, több alkalommal szervezett már kirándulást, táborokat a nagyvelegi gyerekeknek.

Az önkormányzat megoldja a gyerekek szünidei étkeztetését.

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

A településen nincs nemzetiségi önkormányzat, ilyen fajta együttműködésről nem tudunk beszélni. Az egyház és az önkormányzat között együttműködési megállapodás van, amely jelen programban nem releváns, mert az a helyi temető fenntartásának megoldásáról szól. A civil szektort és a helyi sport egyesületet az önkormányzat helyiség biztosításával és némi anyagi segítséggel támogatja

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

A kistérségi szerveződés létrehozásakor is nagy reményekkel vártuk a társulást, ez azonban valamilyen oknál fogva inkább csak az egyéni érdekek és a társulás többletfinanszírozása miatti kényszer fogta, hozta össze a településeket. Nagyveleg szűk szomszédságát tekintve továbbra is ezt a kényszert – anyagi, jogszabályi stb. – látom és tapasztalom. Jelen programban kiemelt csoportok életének, esélyeinek növelését célzó partnerség, együttműködés ma még nincs meg.

- d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége nem releváns

- e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

Nyugdíjasklub elsősorban az időseket fogja össze, kulturális, szabadidős programot, kirándulást szervezve nekik. Alkalmaikat rendszeresen megtartják, megtartva egymás névnapját, a jelesebb ünnepeket, így biztosítva azt, hogy a magányosan maradt idősek is társaságban, közösségben lehessenek. Megyei nyugdíjas találkozókra és programokra rendszeresen részt vesznek.

- f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Sajnos ez a pont sem releváns, ugyanis nincsenek for-profit szereplők a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;
- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.
- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegén- ységben élők	Szegénységben élők kilátástalan helyzete, kicsi a kitörés esélye. Tartós munkanélküliség.	„Alkalmassá tétel”. Mindennapi életmód megkönnyítése, önálló életvezetésre ösztönzés. Tájékoztatás a lehetőségekről, információs lap elkészítése, közzététele.
Gyermekek	Gyermekszegénység. Nyári étkeztetés hiánya. HH, HHH iskolai lemorzsolódása.	Megfelelően működő jelzőrendszer. Nyári étkeztetés biztosítása. Hátránykompenzáló programok. Célirányos segítségnyújtás.
Idősek	Időskori elmagányosodás, passzív idősor. Hátrányos munkaerő piaci megkülönböztetés az idősödő korosztály tekintetében.	Nyugdíjas Klub erkölcsi, anyagi támogatása. Aktív szabadidő eltöltés. Napközbeni ellátás megszervezése. Esélyegyenlőségi fórum. Információs lap potenciális munkáltatóknak és munkavállalóknak.
Nők	Nők elhelyezkedését több tényező is nehezíti. Krizishelyzetben nincs igénybe vehető szolgáltatás.	Gyermekek nappali ellátását célzó intézmények nyitva-tartásának kialakítása a célcsoport igényeinek megfelelően. Atipikus foglalkoztatási formák létrehozása (rugalmas munkaidő, otthonról végezhető, távmunka biztosítása, támogatása). Információs lap. Családok Átmeneti Otthona,

		Anyaothton, helyettes szülői ellátás elérhetővé tétele, arról tájékoztatás.
Fogyatékkal élők	Az önkormányzatnak nincs rendelkezésre álló nyilvántartása.	Adatgyűjtés, felmérés, egészségügyi, szociális ellátók adataiból.
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	A falu környezetének rendbetétele Utak járdák karbantartása, megújítása, Eszközök tárolására nincs alkalmas tárolóhely	Pályázatok benyújtása

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	
		Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek- kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A szegénységben élők életminőségének javítása	Partnerek: önkormányzat dolgozói, szociális ügyintéző, Védőnői Szolgálat, óvoda, iskola, Művelődési Ház, Szociális Alapszolgálat, Civil szervezetek, egyházak Felelős: polgármester
Gyermekek	Gyermekszegénység csökkentése	Partnerek: önkormányzat szociális ügyintézője, védőnői szolgálat, óvoda, iskola, Művelődési Ház, Szociális Alapszolgálat, civil szervezetek, egyházak Felelős: polgármester
Idősek	Aktív idősödés megvalósítása Idősödő munkaerő elfogadása.	Partnerek: önkormányzat, Művelődési Ház, civil szervezetek, egyházak, Szociális Alapszolgálat és Potenciális munkáltatók. Felelős: polgármester
Nők	Nők elhelyezkedési esélyének növelése Krizishelyzetben történő kézzel fogható segítségnyújtás megoldása.	Partnerek: önkormányzat, potenciális helyi munkáltatók, Munkaügyi központ
Fogyatékkal élők	Igényfelmérés	

Jövőképünk:

Olyan településen kívánunk élni, ahol a **romák** dolgozhatnak, beilleszkedhetnek és a nem romákkal békében, megértésben, egymás értékeinek tiszteletben tartásával tudnak együtt élni, mindenki igyekezve abban, hogy megélhetését gyermekeinek taníttatását önállóan oldja meg, saját életével, életvezetésével is példát mutatva a minket követő generációknak.

Fontos számunkra, hogy **a mélyszegénységben élők** anyagi helyzete javulhasson. Lehetőség szerint piacképes képzettséget szerezve a szülőknek, akik így kelendőbbé válnak a munkaerőpiacon, a család életkörülményeinek javításában személyesen közreműködve tudjon esélyt teremteni magának és gyermekeinek, a normális, létminimum feletti életszínvonal megteremtésével, a nélkülözés megszüntetésével. Esélyt adva gyermekének a normális, minőségi gyermekkor megélésében, a közoktatási intézmények nyújtotta lehetőségek kiaknázásában, esélyt adva a gyermekeknek arra, hogy maguk is hasznos tagjai és ne esélytelen kiszolgáltatottjai legyenek a társadalomnak.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek jólétét, jövőjük biztosítását.

Kiemelt területnek tartjuk **a gyerekek** esélyegyenlőségét, hiszen ők szabad akarattal, saját sorsuk feletti döntési lehetőséggel még nem rendelkeznek. Fontos lenne, hogy a gyerekeknek a testi, lelki, erkölcsi fejlődése biztosított legyen, egyenlőbb esélyekkel, és ne kapásból hátránnyal induljanak az életbe. Fontos, hogy a jövő generációk valóban hasznosak, értékesek, testileg, lelkileg egészségesek, egyenlő esélyekkel indulók lehessenek.

Folyamatosan odafigyelünk **az idősekre**, hogy a nekünk fiatalabb korosztályoknak megteremtett lehetőségeket megköszönve gondoskodhassunk róluk, hogy idős korban is egészségesen, közösségben, szeretetben és odafigyelésben élhessék meg, szintén hasznos tagjaként a mai társadalomnak.

Elengedhetetlennek tartjuk **a nők esetében**, főleg a kisgyermeket vállalóknak, hogy azt egészségesen, boldogan élhessék meg, majd segítve a munka világába való visszalépést, a gyerekeknek Nagyveleg községben való napközbeni elhelyezésének biztosításával. Az idősebb korosztályok számára a már régóta működő civil szervezetek támogatásával a közösségi programok megszervezésével, nőket megmozgató sportolási lehetőség biztosításával.

Különös figyelmet fordítunk **a fogyatékkal élők** esetében, hogy tudjunk róluk. Fontos, hogy ha tudjuk a gondjaikat problémáikat, akkor hozzásegíthessük őket az egyéb ellátásokról szóló információkkal, érdekképviselői szervek felkutatásával. Fontosnak tartjuk az összes intézmény és még nem akadálymentesített épület akadálymentesítését.

Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)

Intézkedés címe:	Gyermekszegénység felszámolása.
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A településen magas a hátrányos helyzetű gyermekek száma. Az óvoda, iskola, gyermekjóléti szolgálat, védőnők mindennap szembesülnek ezzel a problémával.
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Cél: Gyermekes családok életminőségének javítása. Hátránykompenzáló programok megvalósulása. R: Adatgyűjtés arra vonatkozóan, hogy hány gyermekes család él létminimum alatt a településen, illetve milyen hátránykompenzáló programokra, foglalkozásokra lenne igény. K: Felmérés eredményének elemzése, okok felderítése. Lehetséges megoldási módok felkutatása. H: Célrányos segítségnyújtás az „alkalmassá tétel” elvének figyelembevételével. Természetbeli segítségnyújtás kiaknázása, különböző börzék, adományosztások, nyári étkeztetés, tehetséggondozás, korrepetálás, szülők részére álláskeresési tréningek, állásbörzék.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	• Adatgyűjtés • Megfelelő szakemberek felkeresése, megállapodás a hátránykompenzáló programok szervezése, helyszínének biztosításával kapcsolatban. • Pénzügyi erőforrások felkutatása.
Résztevők és felelős	Polgármesteri hivatal, védőnők, gyermekjóléti szolgáltató, háziorvos, Művelődési Ház, óvodák, iskola
Partnerek	Polgármesteri hivatal, védőnő, gyermekjóléti szolgáltató, háziorvos, Művelődési Ház, óvodák, iskola
Határidő(k) pontokba szedve	Rövidtávon: adatgyűjtés 2 hónap Középtávon: elemzés, erőforrások mozgósítása, egyeztetés 3 hónap Hosszútávon: konkrét segítségnyújtás, hátránykompenzáló programok megvalósítása.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	R: Segítő források igénybevétele. K: Segítségnyújtás megfelelő, célirányos, „rendeltetésszerű” kihasználása. H: Hátrányos helyzetű gyermekek számának csökkenése.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Érdektelenség. A segítségnyújtás nem megfelelő kihasználása, nem arra használják fel a családok, mint amilyen cézzal szerveződött.
Szükséges erőforrások	önkormányzati hozzájárulás, helyi vállalkozói támogatás, felajánlás (szponzorok).

2. Összegző

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	A helyzetelemzés megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának eredményességét mérő indikátor(ok) határideje	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés fenntarthatósága	Az intézkedés eredményeinek	Önkormányzatok közötti megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Település szintű probléma											
1.	Utak, járdák/Nincsenek járdák/Arany János utca/21. korszertés, a falumúzeum környékének rendezése	Utca felújítása, járdák kiépítése, a falumúzeum környékének rendezése	TOP Plusz-1.2.1-21 „Élhető települések” című pályázat	Országos Fejlesztési Területfejlesztési Konceptió	Utca felújítása, polgármester és útrendezés, járdák kiépítése, falumúzeum környékének rendezése.	polgármester	2024. 12. 31. (kedd)	TOP Plusz-1.2.1-21 „Élhető települések” című pályázati erőforrás, humán erőforrás.	hosszútávú	---	---
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége											
1.	Lakásfenntartási támogatás igénybevétele	Továbbra is Csökkenti a havi kiadásokat	---	---	anyagi segítség nyújtás	polgármester	2024. 01. (hétfő)	01. igénylők száma	pénzügyi	5 év	---
II. A gyermekek esélyegyenlősége											
1.	Gyermekek támogatása	Továbbra is megállítja, a számára biztonsági szükségletet a szüneteltetést	gyermekvédelmi beszámló	Nemzeti Stratégia	kapcsolatfelvétel	családsegítő	2020. 10. (péntek)	09. információs lap	pénzügyi	5 év	---
2.	Iskolai lemorzsolódás csökkentése	alacsonyabb lemorzsolódás, korai lemorzsolódás	GYEIO beszámló	Nemzeti Stratégia	korai fejlesztési javítás	fejlesztési igazgató	2024. 01. (hétfő)	01. kompetencia felmérés, részvétel korai hatékonyabb fejlesztésekben	meglévő erőforrás	hosszú távú	---
III. A nők esélyegyenlősége											
1.	Munkanélküliség csökkentése	Munkaerőpiacra való kijuttatás	szociális beszámló	Nők és Férfiak képzések, Társadalmi Egyenlőségét Tartása Elősegítő Nemzeti Stratégia	polgármester	polgármester	2029. 01. (hétfő)	01. felmérés	pályázat, munkaügyi központ	5 év	---
2.	Önértekelés erősítése	A magabiztossága növelése, sikeres érdekvéviselői öntudatra nevelés	A munkaerőpiacon, teszt	A nők szerepének erősítése családban és a társadalomban	polgármester	polgármester	2029. 01. (hétfő)	01. igénylők száma,	helyszín biztosítása	5 év	---
IV. Az idősek esélyegyenlősége											
1.	Aktív időskor	A településen élő vegyes közösségi életben elmagányosodása	klub nyugdíjas bevonása	Nemzeti programok	polgármester	polgármester	2021. 01. (péntek)	01. résztvevők száma	helyszín biztosítása	5 év	---

	ellen tenni																		
2	Iődök ellátásának lehetősége	nappali közös önkormányzat javasolja inappali intézményprogramok megvalósítását, magányos, irászoruló időseknek	elmagányosodás megszüntetése, ellátása, egyidősek inappali intézményprogramok megvalósítását, szervezése	beszámoló	Időügyi Nemzeti Kapcsolatfelvétel, Stratégia	polgármesterek 2024. 01. (hétfő)	01. résztvevők száma pályázat	5 év	Rendszeres énekkari foglalkozások, nyugdíjas találkozók.										
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége																			
1	Települési vakbarát verziójának megvalósítása	Településen látássérültek hozzáférése	élő Honlap akadálymentesítése koncepció	szoc.szolg. koncepció		műszaki informatikai megvalósítása	2024. 03. 01. honlap látogatóságát (önkormányzat), DJP mentor	humán 5év											
2	Intézmények akadálymentesítése	Minden intézmény megközelíthető legyen kerékesszékekkel	ügyintézés biztosítása mozgássérültek részére	szoc beszámoló		együttműködés	2023. 09. 01. ügyintézők (péntek)	5év											
3	Fogyatékosok számának feltérképezése	információ a fogyatékosokról	a fogyatékosok számát, igényét	szoc beszámoló	Országos Fogyatékosügyi Program	Háziorvos, családsegítő	2024. 01. 01. ügyintéző (hétfő)	5év											

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

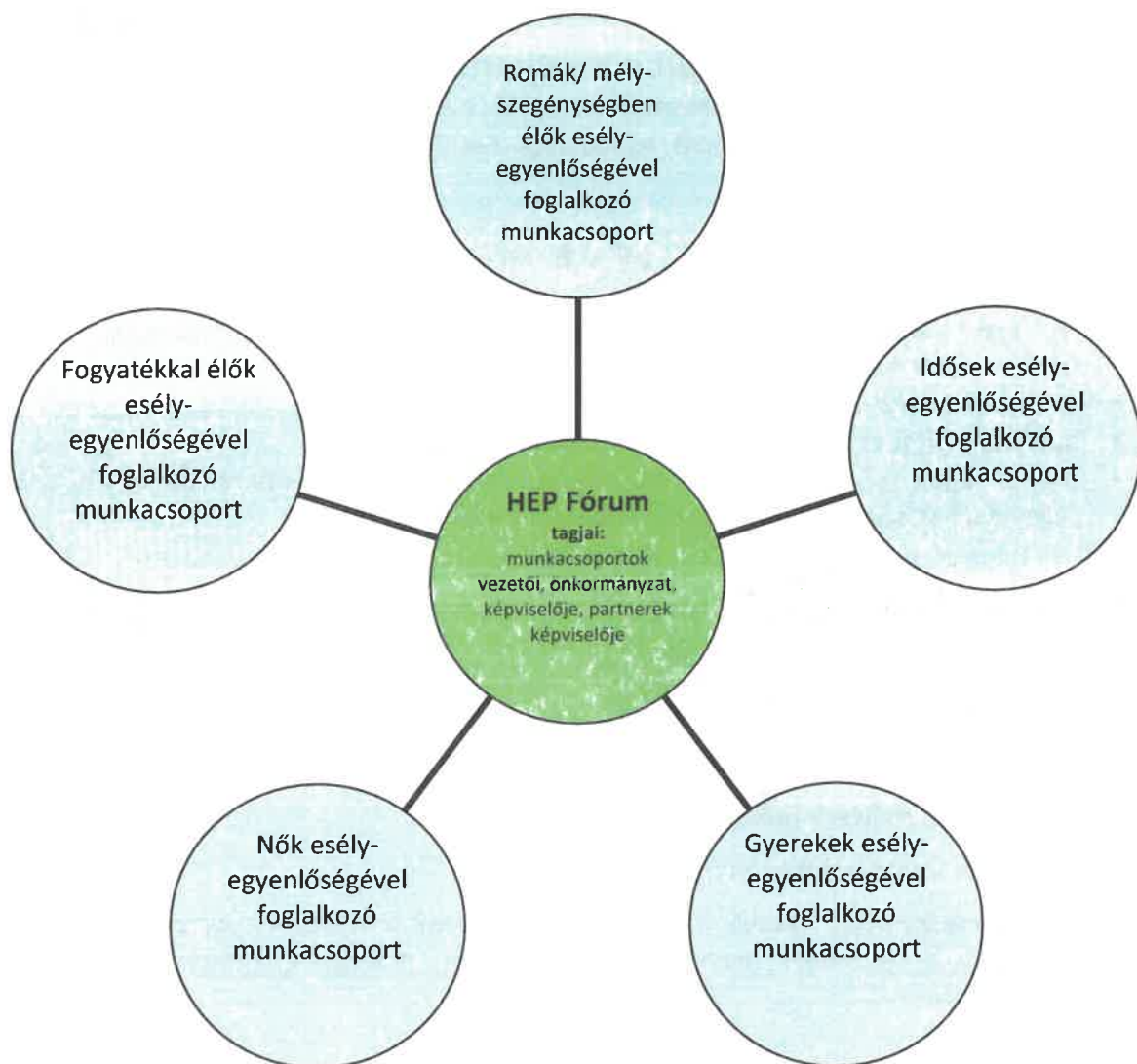
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, a HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább két évente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnereket képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.

- o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a **HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Nagyveleg város/község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Nagyveleg város/község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és *44./2025. (1/27)* számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Dátum: *2025.01.27.*

[Handwritten signature]
Aláírás

Aláírás

Nagyveleg Község Önkormányzat
8065 Nagyveleg, Móri u. 2/A.
Tel: 06-22/409-601

JEGYZŐKÖNYVI KIVONAT

Nagyveleg Község Önkormányzat Képviselő-testületének 2025. január 27-én megtartott soros képviselő-testületi ülésének jegyzőkönyvéből.

A szavazásban részt vett képviselők száma: 5 fő
A szavazás eredménye: 5 igen, 0 nem

Nagyveleg Község Önkormányzat Képviselő-testületének
14/2025. (I.27.) határozata
az új Helyi Esélyegyenlőségi Programról

Nagyveleg Község Önkormányzat Képviselő-testülete a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) számú Korm. rendeltben foglalt kötelezettségének eleget téve Nagyveleg Helyi Esélyegyenlőségi Programját felülvizsgálta az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvénnyel, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum alapján, és megállapítást nyert, hogy Nagyvelegen szükség lehet az idősek nappali ellátására, így az új Helyi Esélyegyenlőségi Program ezzel az intézkedéssel bővül, valamint a korábbi intézkedések határideje meghosszabbodik.

Felelős: polgármester
Határidő: azonnal

Kosárszki József
polgármester
sk

Fidrich Tamásné
jegyző
sk

A kivonat hiteles:

Szolnoki Szabina
Szolnoki Szabina
igazgatási ügyintéző

